

ТЕТЯНА ФРОЛОВА

СЛІД НА ЗЕМЛІ
Збірка поезій

Світлини Леоніда Фролова

2013

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ (САМА ПРО СЕБЕ)

Вже так якось повелося, що автор книжки має подавати про себе якісь відомості, бодай короткі. Не думаю, що це так важливо, та, якщо вже так конче треба, то будь ласка.

Тетяна Фролова, рік народження 1941-ий. Другу дату доставите вже самі, коли час прийде. Народилася на Тернопільщині (а це вже, вибачайте, дуже важливо). Бо у моїй Білозірці найлагідніші в світі вітри, найпахучіші квіти, найсмачніша вода, найсолодші грушки, найкращі дівчата, найгучніші весілля.

Віддавна живу у Львові. Тут вчилася в школі-інтернаті для сліпих дітей, працювала, закінчила університет імені Івана Франка. У Львові прижилися мої діти, три мої сини, тут народилися мої книжки: поетичні збірки, оповідання, повісті і казки. Тішуся ними як своїм найкращим здобутком. Люблю своїх читачів, тішуся, коли якийсь вірш знаходить відгук у їхніх серцях.

«Слід на землі» - збірка поезій. Не хочу сказати, що це моя лебедина пісня. Бо коли та пісня прозвучить - того не знає ніхто. А вже потім нехай судять мої читачі. Ні, особисто я проти лебедів нічого не маю. Але це мають бути лебеді кохання. І щоб на все життя. Отже, «Слід на землі»...

Всі прагнуть і ніхто не може розгадати таїну: для чого ми приходимо в цей світ. Адже не просто так народжуємось, живемо і вмираємо. Бо навіщо тоді душа? Навіщо нам тоді наш кущий розум? Очевидно, для того, аби збагнути щось, досягнути, а може й удосконалити. Не беруся судити про велике, бо і в малому ради не дам. Та все ж... Хтось сказав, що кожна людина мусить залишити на землі свій слід: посадити дерево, збудувати дім, і

виросити дитину. Це начебто і не складно. Чи не так? А втім... Як для кого. Для ледачого і недбальця і це непосильний труд. А назагал... А назагал того мало. Треба ще щось. Щось велике і добре, гідне людини, творіння Божого. Отут і задумаєшся.

Не кожен може, але кожен мусить полюбити цей світ, збагнути красу його. І так глибоко перейнятися тією любов'ю і красою, щоб світ відчув ту любов і окропив її дощами і росами, добрими і цілющими. І тоді... І тоді ти збагнеш, що маєш робити. Тобі підкаже душа твоя, зачарована пахом квіток, шелестом листя, повівом вітру і щебетом птаства. І тоді на повну силу розкриється твій таланти, що подарував Бог кожній людині. І тобі також. Тільки треба його знайти в собі. Може ти музикант або співак? Може художник чи будівничий? Може садівник, скульптор чи поет? Може поет...

Виставляю на ваш суд, дорогий читачу, свою поетичну збірку «Слід на землі». Бо і справді, моя творчість - це мій слід на землі. Хочу вірити, що добрий слід.

Звернулася до свого старшого сина Леоніда за світлинами. Знаю, що він фотографує добре, зі смаком та умінням, і вже знає, що фотографувати. Отже, я вирішила таким чином ще ближче пригорнути свою збілочку до сердець читачів. Любіть її, бо в ній не тільки я, а й старший мій син Леонід, його бачення світу, його любов до краси.

Тетяна Фролова

ХТО Ж, КОЛИ НЕ МИ?..

НЕ СУДІТЬ ПОЕТА

Не судіть поета.
Суд над ним не владний.
Тільки суд Господній
Має над ним право.
Він прийшов у світ цей
Зовсім безпорадний.
Мав талант від Бога,
Від людей мав славу.

Слави не просив він,
Не жадав він грошей.
Тільки свою музу
Він любив до щему.
Став для вас тепер він
Зовсім не хороший,
Бо не так він виклав
Вашу теорему.

Правда, не хвалив вас.
А за що хвалити?
Це вам дошкуляло,
Ах, як дошкуляло.
Думали: ну як же
На свій бік схилити
Отого поета,
Яких зараз мало.

Думали вчепити
Хоч би дві медалі.
Того скарбу досить -
Далебі, не шкода.
Та не захотів він
Й живе собі далі.
Добре, щире слово -
Краща нагорода.

Прихвостнів в вас досить.
Славлять вас по всюди.
То ж хіба поети?
Справжні блюдолизи.
Після вас не скажуть
Добре слово люди.
Що б же ви робили,
Якби не лакизи?

Що ж ви зупинились,
Кволі й безпорадні?
Має світ свій власний,
Має свої рими.
Не судить поета,
Ви над ним не владні.
Ангел-охоронець
Поруч з ним незримий.

Тарасові Шевченку

Пробач, Тарасе, що без шани й віри
Кладуть вінки і квіти лицеміри.
Їм байдуже до тебе й до народу.

Кують нові кайдани на свободу.
Але тебе не зможуть закувати,
Твій дух високий кинути за ґрати.
Вони б хотіли, щоб тебе забули
І щоб твоєю могилою обминули.
Та тужаться і мучаться дарма:
Нема в них сил та й розуму нема.
Народ наш мудрий. На твою могилу
Ведуть стежки всю Україну милу,
Яку ти так любив. І любиш досі.
За неї Бога повсякденно просиш,
Аби Господь послав їй кращу долю,
Щоб дав їй навік-віки вольну волю.

Ти дивишся на нас
Розумними очима
І думаєш свою
Велику вічну думу.
Хоч два століття вже
У тебе за плечима,
Прийшов ти в наші дні
Спустошення і глум.
З Чернечої гори
Ти дивишся крізь роки.
Твій гордий заповіт
Лунає над землею.
Реве та стогне днесь
Од віку Дніпр широкий.
Ти - України син
І завше будеш з нею.
І з далечі доріг

Легенький вітер віє,
І шле тобі поклін
Тополя серед поля.
А ти - наш оберіг,
На тебе вся надія.
Засвітить нам зоря,
А з нею краща доля.

Чи став добрішим світ?

Його ім'я голубили вітри.
Воно було далеке від спокус.
То був розп'ятий на хресті Ісус.
І голос Божий прогримів згори.
А під хрестом в знеможі мліла мати.
Як пережити їй страждання ті?
Син Божий умирав тут на хресті,
І мук його ніхто не міг прийняти.
Син Божий і її, Марії син...
Цар світу і надія на спасіння...
Та де їй взяти сил? Де взяти сил,
Щоб вірити й чекати воскресіння?
Мене тоді на світі не було,
Ані дідів моїх, ані батьків.
Прийшло до нас святе його тепло,
Любов озвалась гомоном віків.
Як люди завинили перед ним.
Бо розп'яли й ніхто не захистив.
Ти, Боже, нам усі гріхи простив.
Ми ж грішні духом й помислом своїм.
Чи з того часу подобрішав світ?
Чи стало менше кривди та облуди?

Свій гріх самі собі простили люди
І забувають Божий заповіт.
Прокинься, світе, кривдою обнятий,
Повір у силу і блакить небес.
За тебе був Ісус Христос розп'ятий.
Прокинься, світе, бо Христос воскрес.

Вітер з України

Спитаю у вітру: - Ти звідки прилинув?
Спитаю у хмар: - Звідки ви припливли?
Чи з тої країни, яку я покинув?
Чи з тої чужої, де роки пройшли?
Скажи, чи стоїть рідна батьківська хата?
Без догляду, ласки й людського тепла?
Чи бачив могили матусі і тата?
Коли приїжджав, то ще мати була...
Скажи мені, вітре, дихни полиново.
Так, ти з України, тебе я впізнав.
Скажи, прошепчи мені лагідне слово,
Якого колись я в дитинстві зазнав.
Привіт передай ти моїй Україні,
Яку пам'ятаю і щиро люблю.
Я верну до неї, якщо не загину,
Якщо у чужій я землі не засплю.

Куди вже гірш?

А жертви ходять, стукають у вікна:
«Ми тут, ми з вами, та не з нами ви...»
А на землі нова весна завітла,
І хтось вишукує жертви нові.
Розп'яти Ісуса! Яка спокуса!

А люди? Що люди? Мізерія, тля.
І крутиться в космосі німа і безуста
Фарширована трупами наша земля.
А на ній співає різноперептаство,
І моря омивають свої береги.
Тільки людина - найбільше багатство,
Тільки людина не має ваги.
Кому б продати оту нашу волю?
Кому б її сплавити хоч за гріш?
Раби наркотиків і алкоголю.
Чого ще треба? Куди вже гріш?
Хтось мені радить: - не треба сумного.
Веселого більше. Сховай цей вірш.
Сліпими очима дивлюся на нього.
Чого ще треба? Куди вже гріш?

Не поспішаймо на чужі обжинки

Поетом бути не обов'язково,
Аби лиш шанувати рідне слово.
І співаком не конче треба стати,
Аби лиш рідну пісню шанувати.
Любіть все те, що у житті безцінне,
Таке своє, до болю українне.
Аби лиш власний розум не пропити,
Аби лиш все, що маємо, любити,
Все зберегти і не роздарувати,
Себе за гріш скупий не продавати.
Не поспішаймо на чужі обжинки
І пам'ятаймо, що ми - українки.
Не будьмо ласі на чужі червінці,
Не забуваймо, що ми - українці.

Чоловіки від роду і до роду -
То міць і сила нашого народу.
Як навчимося рідне шанувати,
То нас ніхто не зможе подолати.

Єднаймося, братове, у любові
Пишу про осінь, згадую про літо,
А треба готуватись до зими.
Отак усе на світі перевито,
Отак живемо й борсаємось ми.
Від пори року і до пори року,
Крізь сито просіваючи журбу,
Щоденну розгортаючи мороку,
Приймаємо і славу, і ганьбу.
Як не свою, то ворогів чи друзів,
Це нас однак нічого не навчить.
А та калина, що росте у лузі,
Цвіте, та про минувшину мовчить.
Отак живем. Потрохи лицемірим.
Самі у себе викрадаєм час.
Собі не вірим і комусь не вірим,
Ми дуримо когось, хтось дурить нас.
Цілуємо крамольними устами
Одне одного і своїх дітей
І просим Бога: «Змилуйся над нами,
Пошли прозріння на своїх людей».
Порушуємо заповіді Божі,
Спокуса нас долає без меча.
Ніхто на світі нам не допоможе,
Лиш дужа сила братнього плеча.
Єднаймося, братове, у любові,

Щоб роз'єднати нас ніхто не міг.
Ми будемо щасливі і здорові,
Аби лиш нас ніхто не переміг.
Пошли нам, Боже, прощення і віру,
Любов у серці нашім укріпи,
Не дай ще раз дожити до Сибіру,
Ісусе, нас від ката відкупи.
Ніхто не переможе нас від нині,
В тім запорука хрест наш золотий.
А прислужитись рідній Україні -
Для кожного обов'язок святий.

Дай нам, Боже, злагоди і миру
Сходить сон, як Божа благодать,
Як роса на трави і на квіти.
Сплять в колисках невгамовні діти.
Тихо, світе, тихо, діти сплять.
Сплять і посміхаються у сні.
Сняться їм незнані досі весни,
Сниться їм наш світ, такий чудесний,
Як колись він снівся і мені.
Перед образами прилякну,
Помолюся Богу, щиро-щиро.
Дай нам, Боже, злагоди і миру,
І любов, високу і земну.
Дай нам, Боже, спокою від нині
Скрізь на нашій славній Україні,
Квітне хай від роду і до роду
Дужа сила нашого народу.

Перефарбовані

Політики вперто фарбують
Комутістів у демократи.
- У нас інші свята святкують,
Шанують в нас інші дати.
- То нічого. Ми з часом звикнемо.
Навчимося молитися Богу,
«Ще не вмерла», як треба, крикнемо.
То нічого. То все нічого.
Вони наче вдруге народжувались
І вдавали з себе забудьків.
І відхрещувались, відгороджувались
Від колишніх своїх здобутків.
Як ходили колись на паради
І дивились на нас, дурних.
Ми без них не дамо собі ради.
Як обійдемося без них?
- Ми - не ми. Ми того не хотіли.
Це далеке нам і чуже.
Чи вони такі м'якотілі?
Чи минуле забули вже?
Що хвалили, тепер так гудять,
Що незручно в таке повірити.
Діти й внуки вас не осудять.
То для чого ж так лицемірити?
Молоді до того байдужі -
До ганьби і до нагород.
Та либонь пам'ятає дуже
Тих визискувачів народ.
Ну, а може нехай осудять їх,
Затаврують і прокленуть?

Ти, історіє, зі сторінок своїх
Змий ганебну ту каламуть.

Клич дітей своїх

Україно, клич дітей своїх,
Хай вони вертаються додому
Із далеких і чужих доріг
Чи гуртом, чи може по одному.
Може їм набридла чужина,
Може їм запахла рута-м'ята.
Їх чекає яблуня креслата
І лелека дивиться з вікна.

Хай сини
Засівають лани,
А жінки колисанки співають.
У гаї
Хай летять солов'ї,
А дівки рушники вишивають.
Хай завжди
Розцвітають сади
І квітує зарошене зілля.
Матері
Хай не сплять до зорі,
А на осінь готують весілля.
Бо на рідній землі
Хліб черствий на столі
Смачніший за ласощі світа.
Хай дарує Бог нам,
Нашим донькам й синам
Многая, благая літа.

Я вас пам'ятаю

Припаду до могили, що височить край дороги
Поблизу міста Зборова,
Славного в подвигах міста.
Розкажу їй сьогоднішні
Болі, жалі і тривоги.
І вона одізветься,
Бо слава її промениста.
Гей, козаки,
Чи ви чуєте дзвони церковні?
Гей, козаки,
Чи ви й досі такі ж невгамовні?
Гей, козаки,
Славні хлопці із рідного краю!
Через віки
Я вас пам'ятаю.

Зашумить у степу ковила,
В небі чайка слізьми закигиче.
Україна такою була,
Що в бою не ховала обличчя.
І воскреснуть з могил козаки,
Наче вчора вони тільки бились.
Хоч пройшли вже роки і віки,
Але шаблі їх не пощербились.
Гей, козаки,
Чи ви чуєте дзвони церковні?
Гей, козаки,
Чи ви й досі такі ж невгамовні?
Гей, козаки,

Славні хлопці із рідного краю,
Я крізь віки
Вас пам'ятаю.

Нагадайте нащадкам своїм,
Як боротись і честь боронити.
Розкажіть ви історію їм,
Нагадайте, чиї вони діти.
Вашу пам'ять нехай бережуть,
Ваші подвиги, велич і славу.
І зневажити хай не дадуть
Свій народ і велику державу.
Гей, козаки,
Чи ви чуєте дзвони церковні?
Гей, козаки,
Чи ви й досі такі ж невгамовні?
Гей, козаки,
Славні хлопці із рідного краю,
Через віки
Я вас пам'ятаю!

НАСТРОЄВІ ЗАМАЛЬОВКИ

А поетеси не старіють

Люблять королів і принцес.
Люблять молодих і вродливих.
А щодо старих поетес...
Їх в житті так мало щасливих.
А їм для щастя
Не так багато треба:
Щоб хтось інколи
Читав їхні вірші.
А може з них він
Щось вибере для себе?
А якщо ні,
То хай читають інші.

Мало королів і принцес.
Ну що зробити, щоб їх стало більше:
Ще менше в світі справжніх поетес.
І зовсім мало в світі справжніх віршів.
А поетеси ходять в ореолі,
Самі собі видумують сюжети,
Не коряться своїй примхливій долі.
От якби з ними ще були поети.
Про поетес не прийнято зітхати.
Була чи не була - не в тому справа.
Можливо, їх і можна покохати,
Та на заваді оплески і слава.

Якщо мене,
Слава обмине,

І оплесків не так уже й багато,
Шаную всіх
Я читачів своїх,
І кожна зустріч - то для мене свято.
А поетеси
І журяться, і мріють.
Чомусь роки
Не мають влади над ними.
Повірте, поетеси не старіють,
Вони живуть й вмирають молодими.

Мені інколи жаль...

Мені інколи жаль, що я сліпа.
Якби я бачила і мала силу,
Я б щоранку трави в лузі косила
І не була б на добро скупа.

Дзвеніла б коса,
Блищала б роса,
Лягали б трави на покіс,
А син би сніданок матері ніс
І гукав би: - Мамо, вам час відпочити.
Навчіть і мене траву косити.
- Рости, мій сину, ще трави твої
Не вирости для покосу.
Ще час твою клепле косу
І ростьохкуються солов'ї.

Мені інколи жаль, що я сліпа.
Якби я бачила, то вміла б жати.
Я б в холодку не любила лежати

І не була б на добро скупа.
Я жала б снопи і в копи б їх клала.
А скільки б втіхи тоді було!
І дивувалося б все село,
Що я такою вправною стала.
А донька несла б мені обід
Й просила б: - Мамо, навчіть мене жати.
Набридло мені в холодку лежати.
- Серп гострий, ще рано тобі, ще не слід...
Косити не вмію і жати не вмію.
І туга бере, і жаль випліта.
Проходять не марно мої літа,
Та не здійснити солодку мрію.
Нема ні коси, ані серпа.
Мені інколи жаль, що я сліпа...

Сон чи...

Ніч така, хоч кухлем зачерпни
І напийся свіжості пахкої.
Цілий світ до серця пригорни.
Цілий світ дримає в супокої.
В когось сон тривожний та страшний,
В когось - повний млості і любові.
В когось білі, в когось чорні сни,
А у мене й досі кольорові.
Я крізь сон вбираю голоси
І якийсь дурманно-терпкий запах.
Ходить ніч, натрушує роси,
Ходить ніч, мов на пухнастих лапах.
За вікном тихенько дощик крапав,
Шелестів, немов гортав книжки...

Кіт Мурко у сон мій причалапав
Й вклався біля мене в подушки.
Я вже сплю... Чи тільки засинаю...
Щось немовби мариться мені...
Гладжу я kota й сама не знаю,
Сниться він мені чи може ні...

Сходить сон

Сходить сон, як Божа благодать,
Як роса на трави і на квіти.
Сплять в колисках невгамовні діти.
Тихо, світе, тихо, діти сплять.
Сплять і посміхаються у сні.
Сняться їм незнані досі весни,
Сниться їм наш світ, такий чудесний,
Як колись він снівся і мені.
Перед образами приклякну,
Помолюся Богу щиро-щиро.
Дай нам, Боже, злагоди і миру,
І любов, високу і земну.
Дай нам, Боже, спокою від нині.
Скрізь на нашій славній Україні
Квітне хай від роду і до роду
Дужа сила нашого народу.

Спить моє дитя

Тихо, ранку, спить моя дитина.
Спить моє синятко в сповитку.
Не шелесне в лісі деревина,
Кіт Мурко вмивається в садку.
За вікном накрапує вже дощик,

Теплий дощик літньої пори.
Спи, мій сину, спи, мій найдорожчий.
Голови схилили явори.
Дихає весна позаторішня,
З пам'яті моєї вирина.
Тягне гілку кучерява вишня,
Хоче дотягнутись до вікна.
Вітер в полі гне струнку тополю.
Бог подарував тобі життя.
Виплекаю добру тобі долю.
Спи, моє колисане дитя.

Спить земля

Спить земля.
Місяць співає
Їй колискову.
Спить земля.
Вітер з полями
Веде розмову.
Шепчється пшениця:
- Що то мамі сниться?
Шепчуться жита:
- Її молоді літа.

Спить земля.
Зорі натрушують
Сни кольорові.
Спить земля.
Падає зірка -
Ніхто не ловить.
Загадай бажання,

Пригорни кохання.
В літню ніч таку
Щастя у сповитку.

Спить земля.
Дихають легко
Втомлені груди.
Спить земля.
Сни додивляються
Зморені люди.
Хтось уві сні сміється -
Добре щось снується.
Шепчуться з вітром поля.
Спить наша мати земля.

А дощ собі іде

Свариться грім, а дощ собі іде.
Від нього не сховаєшся ніде.
Тремтять високі ясени,
Бояться грому,
А дощ заходить в мої сни,
Немов додому.
А дощ іде... Красуні на догоду
В моря і ріки доливає воду.
Весна сміється. Журяться лиш клени,
Бо добре знають: дощ іде до мене,
А я його чекаю край вікна,
Закохана й сумна.
Свариться грім і посилає стріли.
Аби вони нікого не зустріли.
А ми собі йдемо з дощем.

А в серці тихий щем...
Свариться грім, а дощ собі іде.
Іде і не спиняється ніде.
Все оживе у полі й на городі.
А дощ іде на заході й на сході.
Надіємось на добрий урожай.
Тоді до нас у гості приїжджай.
Політики сваряться й журналісти,
І демократи брешуть, й комуністи,
І правди не докличешся ніде.
Свариться грім, а дощ собі іде.

А може тобі імпровізувати втечу?
Поїзд мчить тебе в снігову хуртечу,
Все ближче до мене й до всіх турбот.
А може тобі імпровізувати втечу
І чкурнути кудись на якийсь курорт?
Правда, зараз не покупаєшся в морі
І на лижі не станеш, бо ти сліпий.
Хіба що забийся в якийсь санаторій,
Дівчат люби й горілку пий
Почекають твої термінові справи.
Все почекає. І навіть я.
Правда, тут не заживеш козацької слави,
Хіба слави такого собі гультяя.
Я знаю, ти скажеш: - Те все не для мене.
Не треба розуму, щоб горілку пити.
Та наше життя таке шалене,
Що через щось можна й переступити.
Ти скажеш суворо, аж трохи сердито:
- Запам'ятай, хоч тобі вже немало літ:

Людина мусить лиш те робити,
За що не соромно і що слід.

П'янить зачарована тиша

Не була ні в Парижі, ні в Римі.
Білозірка - то мій оберіг.
Я боюсь повторитися в Римі,
Щоб ніхто дорікнути не міг.
Мої вірші і прості, і щирі,
І лягають на душу комусь.
Я живу тільки з веснами в мирі,
А за зими ніяк не візьмусь.
Ще заходжу до літа у гості,
На омиті дощем спориші.
Жайвір пісню несе з високості,
Як цілющий бальзам для душі.
Тихо вітер дерева колише,
Наче знає мене вже давно.
І п'янить зачарована тиша,
Наче батьківське терпке вино.

Поділися тим світлим ранком

Коли прокинешся зранку,
А небо - як Божий дар,
Одягни свою вишиванку,
Відчуй свого серця жар.
Коли пісня блукає поруч,
Підхопи її, заспівай.
Те, що робиш і що говориш,
Має щирість наповнити вкрай.
Прилетить невгамовний вітер,

З поля пахощі принесе.
Просто треба жити на світі,
Просто треба любити - і все.
Хтось живе без любові і ласки,
Хтось не має хліба шматка,
Десь дитина росте без казки,
І кудись доброта зника.
Поділися тим світлим ранком,
Зворуши чиюсь душу до дна.
Подаруй свою вишиванку,
Якщо навіть вона одна.

І загубиться лист

Хтось запише мій вірш
На каштановому листку
І на воду опустить,
Як безадресний лист у вічність,
І зозуля докине
Своє щире й сумне «ку-ку»,
І полине листок -
Біль нестерпний великого відчаю.
І загубиться лист
В наполоханому струмку,
І затужить печаль
Десь далеко від мене на відстані,
І зостанеться лиш
Те контральтове тихе «ку-ку» -
Незбагненна ніким
Загадкова і визнана істина.

ВІД БАТЬКІВСЬКИХ ВОРІТ

Слід

Слід батькових чобіт
Застиг біля воріт,
Лишився там незайманим і досі.
А його діти всі
Ходили по росі
До холоду, до приморозків босі.
Таке було життя.
І я, його дитя,
Крокую незахищена по світі.
Мій непомітний слід
Біля чужих воріт
Колись можливо відшукають діти.
А сойка десь гука:
- Ніхто не відшука.
У них тепер турботи зовсім інші.
Мій слід не пропаде.
Він сам собі піде,
А з ним підуть мої стражденні вірші.
Сумують явори.
Вже осінь з-за гори
Крилом холодним віє просто в душу.
Нема моїх воріт,
Та свій маленький слід
На тій землі я залишити мушу.
Вертаймося туди,
Де батькові сліди,
Де дід і прадід сіяв своє поле.
Ростуть там спориші

І пісня для душі.
І хай стерня нам босі ноги сколе.

Моїм батькам

Стою на маминім порозі,
Така безпомічна й сама.
Вже очі заросили сльози -
Моїх батьків давно нема.
Мені пробачте, я не гостя:
Я тут родилась і росла.
Прийти сюди було не просто,
Та я прийшла, та я прийшла.
Нема ні мами, ані тата.
Дитинство тут пройшло моє.
Злетілись добрі ангелята,
А журавель з криниці п'є.
Вода така прозора й чиста,
Її напийся - і живи.
І мить, щаслива і врочиста -
Торкнутись лагідно трави.
Тут все довкіл позаростало -
І будяки, і кропива...
Немов тепліше в хаті стало.
Вона жива, вона жива!
І що тепер з тієї любові?
Хіба лиш очі заросить.
І сенс який в моєму слові?
Воно батьків не воскресить.
Пройдуся босими ногами
В своєму рідному дворі.
Приходьте на поріг до мами -

Хай посміхнуться матері.

Нема вже давно ні тата, ні мами.
Дитинство минуло з казками чудесними.
А скільки вітрів прогуло вже над нами,
А скільки снігів вже розтануло з веснами.
У коси мої повплітались сивини,
До них долучилися зболені вірші.
Перед батьками завжди в нас провини,
Перед дітьми провини ще гірші.
Наші батьки з потойбіччя нам світять.
Спостерігають за нами у муках.
Хочу, щоб ви повторились у дітях,
Хочу, щоб ви відродились в онуках.

Недоспані ночі

(Образок з родинного життя. Спогад з дитинства)

Літній вечір прийшов до хати
І спокійно сів за столом.
Готувала вечерю мати,
Хата повнилася теплом.
Пахло свіжими огірками,
І картоплею, і молоком.
Не забула той запах з роками.
А ще... Кіт скрутився клубком...
Муркотів. Додавав нам затишку
І мені так добре було.
А десь там, у теплому запічку,
Спала казка, в задумі чоло.
Я б ту казку розворушила,
Я б збудила її зі сну.

Мама сукню для неї шила,
А можливо, що й не одну.
З поля йшли вже додому череди,
Сіло сонце за гору сумну.
Вже небавом сядем вечеряти,
А вже потім казку почну.
Вся родина зібралась до хати.
Всі потомлені - з поля прийшли.
І вечерю поставила мати
На накрыті обрусом столи.
Галушки і картопля гаряча,
Огірки і таки ж молоко.
Наша мама, ой, ні, не ледача.
Це підтвердити міг й би Мурко.
Свіжий хліб накраяний щиро,
До борщу - пампушки з часником.
Віяв в хаті і спокоєм, й миром.
Я собі розмовляю з Мурком.
Батько перехрестивсь для почину -
Він у всьому порядок любив.
- А налий-но, стара, чарчину.
Чи я в тебе не заробив?
Мама пляшку на стіл поставила.
- Наливати - то справа твоя.
Мама знала неписані правила,
Як їх знаю тепер і я.
- Ти сьогодні також натомилася, -
Засміявся тато до мами.
- Настоялася, натрудилася.
Сідай вже вечеряти з нами.
І обоє по повній випили.

Ні, мій батько не був пияк.
Та, якщо така днина випала,
То без чарки не можна ніяк.
- Наробився я нині тяжко.
Дав би Бог, щоб до діла було.
Заховай, господине, пляшку.
Облягається вже село...
Час і нам... І перехрестився,
Потім втомлено позіхнув.
Сон вже декому майже снівся,
А хтось би до клубу гайнув.
Та у батька розмова сувора,
Грізно блиснули очі з-під вій.
- Пам'ятаєш, як було вчора?
Не пущу. І не плач, і не мрій.
Потім з тебе роботи ніякої:
Руки в'ялі і очі сонні.
Ще колись ти мені подякуєш,
Що тримав тебе на припоні.
- Тату, можна? Я на годину.
- Спати всім! Я кому сказав?
Чи ти хочеш, щоб взяв хворостину?
Хворостину батько не взяв.
То були лиш самі погрози.
Тільки Ніна однак втече.
І ховає вдавані сльози,
На моє схилившись плече.
- З тими доньками справжній клопіт.
Все їм любощі подавай.
Почека до неділі хлопець.
Я ж не пущу нікуди - і край.

Бо робота не почекає.
Знаєш, поле не любить ледачих.
Не доспиш - то будеш з урожаєм.
Що там Ніна? Ще й досі плаче?
Ти облиш ті дурні витрибеньки.
І давайте лягати спати.
Завтра треба вставати зраненька.
Ні хвилинки не дам згайнувати.
Щойно батько заплющить очі,
У вікно моя Ніна вискочить.
І, хоч літні короткі ночі,
Їй з коханим до ранку вистачить.
На світанку прийде зарошена,
Ще десь яблук в садку натрясе,
Ляже тихо, як на горошині, -
Може якось і пронесе.
Спати ніколи. Вже світає.
До сестер горнулась своїх...
Хто ті ночі запам'ятає?
Хто з роками забуде їх?..

Я шукаю гнізда

Нема батьків. Давно нема вже й хати.
А в пам'яті вона, немов жива.
І промовляє моя сива мати
Такі прості, такі святі слова.
- Будь добра до людей - і будуть люди
До тебе добрі у твоїм житті.
- Ой, мамо, мамо, так не завше буде.
Не всі живуть у вашій доброті.
Ой, мамо, мамо, ви така правдива,

Та у житті не завше так бува.
Чекаю, як небаченого дива,
Аби збулися ті святі слова.
Я тих людей багато зустрічала,
І в будні, і при святі за столом...
Вони сміялись, як душа кричала,
І на добро відповідали злом.
І наклепом, і кривдою, і болем -
Аж згадують не хочу далєбі,
Бо та образа й досі серце коле,
Та я ніколи не корюсь журбі.
Печаль у серці, туга невтишима,
Немов її навіяла зима.
Ой, мамо, мамо, я, як та пташина,
Гнізда шукаю, а його нема.

Якщо в душі нічого не зосталось

Живуть і досі в маминім саду
Мої пісні і вечорова мова.
Я неодмінно знов сюди прийду,
Я неодмінно їх почую знову.
Вони живуть, допоки я живу.
Десь тут віночок мій з волошок синіх...
І дві сльози, що впали у траву,
Гірчать і досі у дощах осінніх...
І дощ сумний, і мамин сад сумний,
І чимось рідним віяло здалека...
Листочок жовтий, майже неземний,
Сів на плече мені, немов лелека...

Ой, мамо,

Ой, тату,
Ви тяжко будували нашу хату,
І вже її нема...
А скоро вже зима.
І ніде обігрітись в тім раю.
На Україні, в рідному краю,
Нема місцини, щоб була моя.
Міська квартира - то не те, не те...
Там господиня зовсім вже не я...
Вже скоро осінь слід мій замете...
Але ось тут, це тут моя земля!
І дивиться сусід неприязно здаля,
Бо він вже тут чогось набудував.
Либонь, курник... На нашому подвір'ї.
О роде грішний, що ще тобі треба?
Хіба півсвіту забереш до неба?
Так не дозволить Бог. А може вдасться?
Будуй собі те курникове щастя
По своїй вірі чи в своїм безвір'ї.
А я піду вже. Відігріла душу,
Пісні почула, маму пригадала -
Та й далі буду жити, доки зможу.
Я, осене, нічим вже не поможу
Ні тому саду, ні тому городу,
А ні тій хаті, що її нема...
Вже незабаром буде тут зима...
Я вже піду сусіду на догоду.
Нехай собі будує курники
Або теплиці ще і парники,
Якщо в душі нічого не зосталось...

Не кличте, мамо, ще мене до хати
Світилось небо таємничим блиском
І зорило на землю загадково.
А місяць видавався близько-близько.
Ось тут він, поряд, мрійно і казково...
Зірки моргали, місяць посміхався,
Лунала тихо-тихо колискова...
А хтось, либонь, безсоння не боявся
І вірш складав, щоб слово і до слова.
Хтось слухав дзвін далекої гітари
І заздрич молодому гітаристу.
Заграв би й сам, та бракувало хисту,
Пішов би в ніч, та був, на жаль, без пари...
Спішила ніч коханих поєднати,
Сором'язливо місяць мружив очі.
Лиш тільки вітер... Все хотів він знати,
Підслухував і підглядав охоче.
Так п'яно пахло маминим городом,
І матіола світ весь чарувала.
І яблуна своїм гордилась плодом,
Його так щедро людям дарувала.
Не кличте, мамо, ще мене до хати.
Я колискову доспіваю вишні.
Ще спогади я хочу погортати,
Такі далекі і такі колишні.

Свіжий хліб

У нашій хаті пахло свіжим хлібом.
Стояла мати у хустині білій.
А хліб лежав на лаві, як життя,
Пахкий і свіжий, наче тепле диво.

І мати посміхалася щасливо
І говорила тихо, туркотливо,
Немов у хаті спить мале дитя.

Усміхнена, щаслива і побожна,
Хрестила трепетну хлібину кожную
І виповнена злагоди й тепла,
Молилась ревно перед образами
І дякувала Богу зі сльозами
За свіжий хліб, той, що сама спекла.

А вдома нас чекають матері
Лелеченята вчилися літати.
Чомусь їх жаль, маленьких і смішних.
Лелека-мама і лелека-тато
Так зоряно дивилися на них.
До осені у них зміцніють крила,
І полетять вони у далину.
Аби їх тільки доля боронила,
Щоб нам принесли на крилі весну.
Отак життя продовжується в дітях,
Від віку й до прийдешньої зорі.
Лелеками мандруємо по світу,
А вдома нас чекають матері.

ПРИСВЯТИ

Лист у вічність

(Олександр Олесею)

Про вас писали критики й невігласи.
І славили, й паплюжили ім'я.
Та гордо сяють ваших весен відблиски.
Ще й захотіла написати я.
Мої слова прості, прості, як істина,
То може й ближчі вам, бо ж ви - поет.
Весна завжди про вас приносить вісті нам,
І пісня лине десь поміж планет.
Як вам сказати, щоб слова мої
Десь там не загубилися у вічності?..
І досі плачуть ваші солов'ї
Й піснями в груди б'ють її величності,
Любові тобто... О, така любов
З роками і з віками не затьмариться.
Хай буде сонце і хай небо хмариться,
Та весни прийдуть і завітнуть знов.
Така любов не кане в небуття,
Вона ще може з веснами прилинати.
Та певна я, ви не пішли з життя,
Ви не могли тих солов'їв покинути.
Ви десь отут, в бузковім передцвітті
Чи в калиновім трепетному гроні,
Чи у весни дзвінкому передсвіті,
У солов'їній пісні безборонній.
То ваші солов'ї мене збудили,
Що б'ють піснями в груди, як колись...
Поети й зараз не перевелись,

Писати ж так, як ви, нема в них сили.
Я вірші ваші п'ю, як той нектар,
Як праколишню ту цілющу воду.
Хай Бог благословить ваш світлий дар,
Талановитий син мого народу.
Та що слова? Що ті слова мої?
Впадуть у роси, зробляться ріллею.
Вас не дадуть забути солов'ї,
Допоки весни квітнуть над землею.

Многая літа

(Володимир Івасюк та Ігор Білозір)

Нема Івасюка ні Білозіра.
Лишилась тільки пісня, тільки віра.
Лишилися незаймані Карпати
І мальви, що заснули біля хати.
Людське сумління, може, не засне,
І не забуде, і не обмине
Ні пісню, ні молитву, ні могили,
Черпаючи наснаги в них і сили.
Дві різні долі, і такі трагічні.
Хоч тлінна плоть, та їхні душі вічні.
І добра слава їх не обмине,
Пісні продовжать їх життя земне.
Червона рута, плекана вітрами,
І коні на припоні б'ють копитом.
Хай пісня завжди буде поміж нами.
Її не спопелити, ні купити.
Земля таланти роздає не часто,
Та з них нікому не судилось щастя.
Вінок терновий та ще спис ворожий.

Але ніхто здолати їх не зможе.
«Від Бога наша пісня, наша мова»
Від роду і до роду передається.
Хто не забуде батьківського слова,
Здобуде славу той, а може й щастя.
Многая літа нашому народу!
Благая літа тим, кого нема!
Многая літа тим, хто за свободу
Готовий вмерти й жити не дарма!
Многая літа нашій Україні!
Благая літа всім її синам!
По крихті кожен, кожен по зернині
Все ми зберемо, що належить нам.

ДИТЯЧІ ГОЛОСИ

Коли присниться слон...

- Хочеш - вір, а хочеш - ні -

Я катався на слоні.

Тільки, знаєш, те катання

Не сподобалось мені.

Слон великий, як гора,

Я ж малий, як та мураха.

Натерпівся з ним я страху.

Це не жарти і не гра.

- Звідкіля ж тут взявся слон?

- Як? Ти ще не здогадався?

Це мені наснився сон.

- То чого ж ти так боявся?

Тут малий почухав лоб.

- Ще я бачив крокодила.

Як би мама не збудила,

То й не знаю, що було б.

- Як тобі присниться слон,

Приведи його до мене.

Сіно в мене є зелене,

Гарний, заклений балкон.

- Як його я приведу?

Слон такий великий, сильний.

- Подзвони на мій мобільний -

Сам до тебе я прийду.

У баби Тетяни

У баби Тетяни
Борщу на всіх стане.
Ми - люди прості,
Заходьте у гості.
Якщо буде порожньо,
В млині змелем борошно
Та й спечемо хлібчик
Діткам на обідчик.
Мішу, мішу,
В піч саджаю,
Печу, печу,
Гостей кличу.
Хлібом пригощаю,
Наллємо ще й чаю.
З калиною, з малиною,
З черницею, з ожиною.
На те гості в мене є:
Хто що любить, з тим і п'є.
В мене гості не прості -
В мене діти золоті.
І маленькі, і високі,
Кароокі, чорноокі,
Усі гарні, чорноброві.
Щоб були здорові!

Бігло літо

Бігло літо навпрожки,
Обминаючи стежки.
Погубило по дорозі
Спілі яблука й грушки.

А за літом осінь йшла,
Позбирала що знайшла.
Та не з'їла наодинці,
А понесла в клас гостинці.
Будуть діти смакувати,
Будуть вчитись рахувати.

На кого схожа киця

- Наша киця - королева,
Вона схожа на лева.
- Хто сказав таку дурницю?
Це ти, Грицю?
У розмові Гриць мастак.
- Мабуть, я сказав не так.
То лев схожий на нашу кицю.
- І знову ти сказав дурницю.
Лев - собі лев,
А кіт - собі кіт.
Їх плутати не слід.
Що тут тобі порадити?
Може трапитись історія така,
Що захочеш ти погладити Мурка,
А ненароком лева можеш погладити.
Леву це не сподобається, далєбі.
Буде тоді тобі!

Казка про гусака

Жив гусак у баби Горпини.
Він ходив з нею на іменини.
Або просто в гості, в будень чи свята.
Знала в селі їх кожніська хата.

На гостині Гуська пригощали,
Ласі шматочки йому підкладали.
А Гусько своє: - Га-га-га!
Дайте скоріш шматок пирога!
А баба Горпина все його хвалить,
Все його пестить, все його бавить.
- Ах, який він розумний, - каже стара.
- Мабуть, його грамоті вчити пора.
Він такий доглянутий і гладкий!
Чи є ще на світі гусак такий?
Гусько пишався і задавався.
- Ну як це я такий розумний вдався?
Без мене ніколи баби Горпини
Нізащо не кликали б на іменини.

Одного разу
Через якусь дрібну образу
Гусько вирішив піти здому.
А що йому, молодому?
Пішов догори,
Повз сусідні двори,
Через поле та в ліс,
Між дубів та беріз.
Вже стемніло, споночіло,
А гусак іде собі сміло.
А там лісоруби вогнище розклали
Та все собі радились, все міркували:
Де б то їм поживу знайти?
Чим би то їм повечеряти?
Аж тут отетеріли з великого дива:
Сама їм до рук іде пожива.

На галявину вийшов гордо так
Невідомо звідки красень гусак.
- Хлопці, яка нам сьогодні удача!
- От і вирішилась наша задача.
- Який вгодований! Красень який!
- А я такий!
Моєму розуму немає меж!
- Нам на вечерю ти підійдеш.
- Е, почекайте, - гусак ще пручається.
Хлопці сміються над гусаком.
Крила і ноги зв'язали шнурком,
А самі радяться і сперечаються:
Що їм робити з тим гусаком.
Чи зварити в казані,
Чи спекти на вогні.
Можна й так, можна й сяк.
- Просто скарб - не гусак!

Баба Горпина плаче, ридає,
По всьому селі гусака шукає.
Прийшла до сусіда,
До старого діда.
А дід ще був міцний та дужий,
До чужого горя не байдужий.
- Стежка вузька,
Дорога слизька,
Вже пізній вечір
Наліг на плечі,
Кругом пільма,
А гусака нема.
Дід Микола передбачливий,

І розумний, і завбачливий.
Кинув до торбини
Добрий шмат свинини,
Палку і ліхтарик прихопив -
Та й за поріг ступив.
Йшли вони, йшли,
До лісу прийшли,
А там і вогнище знайшли.
На галуззі під дубом
Сиділи лісоруби
Й міркували гуртом:
Що робити з гусаком.
А баба Горпина
Плаче, ридає,
Біля свого гусака
Припадає.
- Чи ти, гусаче, здурів?
Як ти сюди забрів?
- Я думав, що я - козак,
А я всього лиш гусак.
- Хіба ж можна так?
- Га-га-га! Га-га-га!
Бабусенько дорога!
Порадниця тиха!
Визволи від лиха.
Вік не забуду.
Я більше не буду.

Дід Микола діло знає,
Лісорубів улещає.
- Нащо, хлопці, вам гусак?

Що в ньому за смак?
І кістлявий, і старий -
Хоч в землю зарий.
- Хитруєш, діду?
А ми сьогодні без обіду.
Ми гусака не шукали,
Ми на нього не чекали.
Він сам нас знайшов,
Сам до нас прийшов.
Дуже тлустий гусачок.
Я тримав його бочок.
Ви хіба не зрозуміли?
Зараз ми б і вовка з'їли.
- Та ж кажу, що він старий.
Поламаєте всі зуби.
Завагались лісоруби.
- Нате вам кусок свині.
І вам добре, і мені.
Вам вечеря в смак,
А нам живий гусак.
Любить стара того гусака.
Без нього вона очей не змика.
Дід поклав гусака в торбину,
Закинув собі на спину.
- Що, бідолахо?
Натерпівся страху?
Тяженький, нівроку.
Ну й задав ти нам мороку.
Ми б вже спали давно.
Або дивилися б кіно.
І чого ти поліз в той ліс?

А стара не скривала сліз.
Баба Горпина рада така,
Що врятували вони гусака.
Принесли його додому,
Поклали спати на солому,
Розв'язали ноги і крила,
А баба його ще й ряденцем накрила.
- Спи, гусачку любий.
Тут тобі не страшні лісоруби.
Тільки ж гляди,
Більше в ліс не ходи,
Вдома сиди,
Бо зазнаєш біди.

Диваки

Чи кажуть так, чи так насправді є,
Що хтось пісні у Львові роздає.
І не за гроші роздає, а просто так.
Якийсь дивак! Якийсь смішний дивак!
Підходь до нього - і пісні бери.
Як хочеш, то одну, а хочеш - можна й три.
А заспіваєш - ще докине зо дві
І посміхнеться, лагідний і добрий.
На світі, кажуть, є багато диваків,
Ще може більше, ніж співаків.
Дарують людям світлий дар таки
Ті добрі і щасливі диваки.
Ви не дивуйтеся, що я стара така,
А мрію ще зустріти дивака.
Пісень у нього цілий кошик наберу
І обдарую ними славу дітвору.

Давайте заспіваєм разом ми,
Щоб пісня була дужими крильми.
Ми з вами заспіваємо таки,
Щоб не перевелися диваки.

Захурделила зима
Сніговиця-віхола
На коні приїхала,
На санчатах льодових
По дорогах снігових.
А за нею хуртовина,
То мороза дружина.
В сніговому кошуку,
На біленькому лужку
Танцювать сніжинок вчила,
Білий сніг потолочила.
Де ж мороз? Його нема.
Захурделила зима.
Виє завірюха:
Бережи вуха.
Всі в хатах сидять,
Всі кутю їдять.
В нас велике торжество,
В нас Христове різдво.
Сніговице, не пустуй,
Коляду готуй.
Хуртовино, не мети,
Ходи з нами й ти
Від хати до хати
Колядувати.

Сніговик

Біля хати сніговик.
Він до холоду вже звик.
Несла дівчинка Наталя
Йому теплий черевик.
- То нічого, що один.
Другий принесе Іванко.
І стоятиме до ранку
Наш веселий колядин.
Із вуглинок в нього очі,
Із морквинки в нього ніс.
А один маленький хлопчик
Йому вінника приніс.
Простоїть аж до весни.
Збереже дитячі сни.
Може казку розказати,
Може песика злякати.
Та не нашого бровка -
В нього вдача не така.
Він сміливо заявляє:
- Не боюсь сніговика.
Він же не кусається.
Він же посміхається.
Любить сніговик оцей
І дорослих, і дітей.
Він не любить лиш весну.
Не до жартів, не до сну.
Як весна настане,
Сніговик розстане.

Приказки

1.

Розстелились спориші -
Від дороги до межі.
А на межі - верба,
А на вербі - журба.
На гіллі хитається,
У вітру питається:
- Де мені подітись?
Чи іти між діти?
Чи іти між козаки?
Чи податись до ріки?
Там рибалки на човні,
Козак їде на коні...
До когось пристану -
Порадницею стану.
До когось вчеплюся -
То й не загублюся.
А рибалки співають -
На журбу не зважають.
А козак - як козак:
Він і так, він і сяк.
Як ударив об землю він лихом,
Застогнало те лихо тихо.
Як ударив об землю журбою,
Захиталась калина з вербою.
Покотилася жура
Аж до річки до Дніпра,
Утонула на дні
У Дніпровій глибині.

А з Дніпра, мов ласка,
Вихопилась казка.
Ходить казка по землі
Там, де діти є малі.
А якщо й уже повиростали,
Аби казку любити не перестали.
Сяде на крайчик,
З'їсть хліба окрайчик,
Лагідно всміхнеться
І... Почнеться.

2.

Казку казати -
Не насіння лузати.
Надворі зима
Снігу намела.
Снігу - повен двір.
І пташина, й звір, -
Все тепла шука,
Все весну гука.
Та весна не йде -
Свого часу жде.
А метелиця
Снігом стелиться.
Сніговик до віконця підходить,
Задубілі руки розводить,
Аж до шибки припада,
В нашу хату загляда.
Казку він почути хоче.
Він посидів би охоче
Тут із нами за столом,
Та не дружить він з теплом.
Бо як йому тепло стане,

Він відразу ж і розтане.

3.

Доки мелять млини,
В ставках водяться лини,
На городі картопля родить,
Нам нічого не зашкодить.
Радіє баба,
Радіє дід,
Що буде хліб
Внукам на обід.
Змеле млин пшеницю
На паляницю,
На галушки,
На пиріжки,
На пампушки,
А ще на вареники!
Млин меле -
Мука буде.
Мука буде -
Добре буде.
Якби млин не молов,
Дід би дров не колов.
Баба млинці пече,
А дід казку тче,
Узорами вишиває,
Внукам розповідає.
А внучата не пустують,
Млинці смакують,
Потилиці не чухають,
Казку слухають.
Цього року зима
Прийшла до діда сама.

Ото новина!
Нема в зими млина.
Нічим снігом намолоти.
Нікому дров наколоти.
- Позичте млина.
Як прийде весна,
Я вам до питлю
Ще й снігу підсиплю.
- Ну що вам сказати?
Треба в баби спитати,
Чи є муки запас,
Щоб було для нас
На всю зиму, до весни.
Бо у нас зимові сні
Щось тепер не дуже в моді.
Все вродило на городі,
Та без хліба й пампушок
Нащо нам і твій сніжок?
Пішли внуки в комору
Кликати бабу Федору.
- Є в запасі мука,
Та ще й біла така.
Але млин - то є річ.
Там на день чи на ніч,
То ще б можна. А на зиму...
Загукали онучата:
- Нащо нам тоді санчата,
Коли снігу нема?
- Та й і лижі дарма
Я купив собі ще зліта.
Що без снігу за зима?
Бабу з дідом ублагали
Млин позичити зимі.

А на ранок повставали
Й здивувалися самі.
Меле зима сніг,
Сипле всім до ніг.
Стільки снігу випало -
Все село засипало.
А в хаті чистенько,
А в хаті тепленько,
Пахне хлібом і борщем,
А ще свіжим калачем.
Бабуся пиріжки пече,
А дід казку тче,
Узорами вишиває,
Внукам розповідає.

4.

Ходить казка по світу
Зодягнена в свиту.
На голові хустина,
За плечима торбина.
Як захоче їсти,
Шукає, де сісти.
Хоч на порозі,
Аби не на морозі.
Хоч на горбочку,
Аби в холодочку.
У хаті тепленькій,
Де діти маленькі,
Де котик воркоче,
Дитя спатки хоче.

З ВІКНА ЖІНОЧОЇ СВІТЛИЦІ

Вона не любить самоти

Зріла жінка, ще не стара,
Хоч і молодість вже минає.
Їй би заміж давно пора,
Але судженого немає.
Не один підморгував їй,
Але жінка не спокусилась.
І сльоза на кінчиках вії
Затремтіла й таки скотилась.
Та чужого не треба їй,
То ж даремно жінки ревнують.
Якщо їй не судився свій,
То чужі не хай не цілують.
На гостину не хоче йти,
Хоч і кличуть її так часто.
Ні, не любить вона самоти
І не заздрить чужому щастю.
Повелось вже так з віків:
На самотніх - колючі очі.
Всі пильнують чоловіків,
Бо вони до жінок охочі.
А вона посміхається всім,
Їй не хочеться йти додому,
Бо несе вона у свій дім
Непосильну жіночу втому.

Ми з тобою такі осінні

Сядь біля мене, відпочинь,
Вдихни на повні груди осінь.
Нам сердитись нема причин -
Ми любимо з тобою й досі.
От тільки лихо: ти когось,
А я тебе. Це не суттєво.
Аби любилося і моглось
На все життя, а не миттєво.
Багряне листя опада,
І золоте, і ще зелене...
Мені чомусь його шкода.
Тобі не сумно біля мене?
Такі осінні я і ти...
Хоча чого нам сумувати?
Нам тільки треба віднайти,
Нам тільки треба пригадати.

Як дружина? Ну як там діти?
Вже ж напевно онуки є?
Я б хотіла за тебе радіти,
Але серце чомусь не дає.
Все гаразд? Ну й слава Богу.
Відпочинь тут у холодку.
Як же ти пустився в дорогу,
У далеку дорогу таку?
Кажеш, мріяв мене побачити?
Та нащо там дивитись? Агій!
Міг би рандку мені призначити
Десь у молодісті своїй.
І дружина тебе відпустила?

Не боїться за тебе вже?
Є ще в тебе бажання і сила -
То нехай ще тебе стереже.
У сухому пахкому сіні
Так спокійно сухим квіткам.
Ми з тобою такі осінні,
Що не бути весняними нам.

Не гортай календаря

Кажуть, що зірка вмирає,
А світло її ще сяє.
Так інколи із людиною,
Але, на жаль, не завжди.
Коли тобі сумно і гірко,
Знайди свою ясну зірку
І за її промінням
Ти все життя іди.

Кажуть, що очі милі,
Як зорі на небосхилі.
Умій тільки їх побачити
І серцем відчути в ній.
Аби тільки зірка ясна
Довіку тобі не згасла,
А ти іди беззупинно
До здійснення своїх мрій.

Сяють на небі зорі,
Сяє на небі місяць,
А на землі людина
Світить комусь, мов зоря.

Тож не втрачай свого сяйва,
Ти на землі не зайва.
І не гортай даремно
Свого календаря.

Віднайди свою красу

Коли ти знаєш, що цвісти недовго,
Що опадуть небавом пелюстки,
У розпач не впадай,
Не плач і не ридай.
Що сльози? Вже не вернуться роки.
До чого сльози тут і сум?
Ти віднайди свою красу
В душі своїй і в серця глибині.
І засвітись, і зацвіти,
Над світом буднів полети
І молодого станеш ти,
Повір мені.

І зацвіти глибинно і розкішно,
Щоб відступили зморшки і роки.
Нехай звучить романс.
У тебе є ще шанс.
І посміхнися смутку навпаки.
Ти глянь на світ цей з-під руки.
Хай посміхаються роки.
А ти відповідай своїм неспокоєм.
Не розлюби, не розгуби,
Не треба смутку і журби.
І до людей не будь ніколи ти жорстокою.

Хай буде тільки музика і пісня,
І слово, що сильніше від оков.
Хай оживе твоя надія пізня,
І молодість, і віра, і любов.
Ти проживеш сто весен і сто літ,
І ти смаку не втрапиш до життя.
Ніхто не зможе твій згубити цвіт.
А зими просто кануть в небуття.

Була весна тоді
Хилились кучері
До моїх кіс,
А вітер змучений
Слова ті ніс.
А вітер хвилям їх
Передавав,
Слова, котрі мені
Ти дарував.

Як ти любив мене,
Ах, як любив.
З роками смуток мій
Ти розгубив.
Ми знов зустрілися,
Як два крила.
Була весна тоді,
Весна була.

Хилились кучері
До кіс моїх.
Ми не розлучені,

Ми - біль і сміх.
А я все прагнула
Твого тепла.
Була весна тоді,
Весна була.

Хилились кучері
До кіс моїх,
Та вітер змучений
Не слухав їх.
Не вірив вітер вже
Твоїм словам,
І ти, здається, їм
Не вірив сам.

Так солодко не пахне вже бузок

Я в той день була така щаслива,
Може найщасливіша на світі.
Але я тоді про те не знала.
Я про те дізналась лиш тепер.
Гріло сонце і шуміло море,
І кричали чайки у блакиті.
І була до мене схильна муза,
Та одна із дев'яти сестер.
Я в той день була така вродлива,
Може навіть найгарніша в світі,
Але я тоді про те не знала.
Я про те тепер лиш здогадалась,
Коли впала сивина на коси,
Коли весни відлетіли в вирій,
А на душу опустилась осінь...

І обняв мене пекучий жаль.
За веснами, що в вирій відлетіли,
За квітами, що одцвіли дочасно.
А спогади далекі... Так боліли...
Я не скажу, що я тепер нещасна,
Але тоді... Була така щаслива,
Що може найщасливіша у світі.
Періщив град і нуртувала злива.
І грім гримів, був вітер в верховітті.
Таких громів чомусь тепер нема.
Ні зливи, ні дощів, ні навіть глоду.
За веснами відразу йде зима...
І крутить ноги. Мабуть, на погоду...
Так солодко не пахне вже бузок.
На те ніхто уваги не звертає.
Та годі вже немудрих тих казок,
Що старість молодим розповідає.

То може й я колись...

Вже постаріли парубки мої.
Дідами стали, але ще при силі.
Їм сняться ще колишні солов'ї
І ті дівчата, що вінки носили.
І парубоцькі танці запальні,
І голову, завзяті і безпечні.
Були часи, веселі і сумні,
І жарти, може часом не доречні.
Є що згадати... От якби ще раз
По-молодому на коні промчати...
А перелаз, високий перелаз...
А ті дівчата... Ах, які дівчата!

Бабуся Ганна... Погляд мов горить...
Либонь, згадала щось, таки згадала.
А може, що й про те не забувала,
Що десь живе і серце бадьорить.
На мить забула про радикуліт,
Пройшлася по-дівоцьки, з вихилясом.
- Ти, Ганно, скинь ту зайву купку літ,
Щоб не зігнули, не зламали часом.
- Ой, Васирино, то такі літа,
Що важко нести і кидати шкода.
Вже й ти не та, і я таки не та,
А гріє душу та колишня врода.
І перша та колисочка з лози...
- А парубки до нас таки ходили.
- А гарбузи які тоді родили.
- О, то були справдешні гарбузи.
І засміялись - аж пішла луна -
Далеко, поза річку, аж до гаю.
То може й я колись отак одна
Свою далеку молодість згадаю.

ДЛЯ ТИХ, ХТО НЕ ЗРІКАЄТЬСЯ ЛЮБОВІ

Ворожили цигани

Ходили цигани і ворожили.
Як хтось щось поцупить - то не без того.
І злості на них не було ні в кого.
Їх пам'ятають ще старожили.
Було це колись по наших селах:
Стануть табором десь у полі.
А вже циганчата, замурзані й голі,
І в кожного пісня, сумна чи весела.
Кому яка випаде. Що до роботи,
То не було між ними ледачих.
Життя, здавалось, у них без турботи.
А зрештою, всього ніхто не бачив.
Були ковалі між ними вправні.
Робили ножі, серпи і коси.
А що по землі ходили босі,
То це їх традиції, давні і славні.
А що вже дівчата! Ото сороки!
Готові були закохатися в цигана.
- А той кучерявий! - А чорноокий!
Я бачила, як він їхав по вигону.
- З циганом сходитись - то льос марний.
Ні вже, дівчата, боронь вас Боже.
З циганом сходитись - то не гоже,
Хоч би який там не був він гарний.
- А я б зійшлася. От би побачили.
Ще й яка б з мене була циганка.
Я б готувала на ватрі сніданки.
Жаль, мені доля інше призначила.

- Кидай свого Василя - та й у табір.
Що тобі? Діти тебе не обсіли.
Та, щоб ти знала, які треба сили.
Мерзнути, мокнути може й змогла б ти.
- Але який він, дівчата, гарний!
А як співає! Боже мій, Боже!
- Мрія про цигана - жарт примарний.
Різкою мама тобі допоможе.
Всі засміялись, голосно й щиро,
Бо то ж дівчата, їм того й треба.
Тільки одна слів не брала на віру.
Тільки одна... Мов занурилась в себе.
- Гляньте, дівчата: ніщо їй не важить.
- Пісня його вивертає душу.
Йду до циганки - нехай мені скаже.
Мушу, дівчата, мушу.
Що їй циганка наворожила -
Того вона не сказала нікому.
Мати плакала, мати тужила,
А вона тихо пішла собі з дому.

До самозречення

Люби мене до самозречення.
Я іншої любові не приймаю.
Без каяття, без заперечення,
Бо я кохаю, я тебе кохаю.
Люби мене, і хай все збудеться,
До щему, до солодкої знемоги.
А потім хай усе збудеться, -
Всі сумніви, розлуки і тривоги.
А може, хай не забувається,

Щоб знайдене навчитись цінувати.
І те, що навіть не збувається,
Не треба просто так ігнорувати.
Люби мене. Хай розум тмариться,
Хай серце володіє над думками.
А потім сниться хай і мариться
Усе, що було гарного між нами.

Щоб чого не трапилось

Може й не закохана,
Бо ж таки не мій,
Та сльоза непрохана
Котиться з-під вій.
Милуватись здалеку,
Знати, що ти є,
Хлопчику-невдалику,
Серце ти моє.
Не торкатись губ твоїх,
Не торкатись рук...
Нам не зустрічатися
Посеред розлук.
Щоб чого не трапилось,
Не було біди,
Краще обмини мене,
Краще обійди.
Все частіше згадую.
Ні, не обійти.
Тугою-відрадою
Став для мене ти.
Ні, не обмину тебе,
Ні, не обійду

На щасливу доленьку,
А чи на біду.

Наснився сон

Мені сьогодні наснився
Гарний весняний сон.
Ти раптом нізвідки з'явився
І вийшов на мій балкон.
Стояв біля мене мовчки,
А я собі щось мугикала.
Звідкіль же ти взявся, хлопче?
Я зовсім тебе не кликала.
Хтось раптом сказав: - Шалена!
Десь соловейко співав...
Ти підійшов до мене,
Обняв і поцілував.
Заплескав вітер в долоні,
Упала зірка одна.
Отут, на моєму балконі,
Стояла сама весна.
І ти квітчасту хустину
З моєї зняв голови.
- Давай ми з тобою відкинемо
Оте осоружне «ви».
Як ти захочеш для серця
Друга собі знайти,
Тоді тобі доведеться
З ним перейти на «ти».
А хочеш, я заспіваю,
Лиш би голос мене не підвів.
Правда, я слів не знаю.

- А ти заспівай без слів.
Як легіт чи як зітхання,
Тихі слова твої.
- Як тебе звати? - Таня.
І тьохнули солов'ї.
Я зашарілась неспокоєм -
Не так щось відповіла.
Яка я вже Таня, як попелом
Вже вкрилась моя голова?
- Я знаю, ти пишеш вірші.
І я промовила: - Так...
- І я писав незгірші,
Та я не поет, а співак.
- Я знаю. Хто того не знає?
Відомий на цілий світ...
Над заколисаним краєм
За вітром летів білий цвіт...
І ти сказав серед тиші,
Не чуючи слів своїх:
- Я знаю, ти пишеш вірші,
І я прочитав би їх.
Мені сьогодні наснився
Гарний весняний сон...
Прокинувшись, я серед тиші
Вийшла на свій балкон.

Вірю в добре диво

Прийшла роса у мій світанок,
Прийшла і впала на траву.
Дай мені руку на останок
І поцілуй, покіль живу.

Заходь, допоки свіжі роси,
Заходь, допоки поруч ми.
Он бачиш, випав сніг на коси,
А ще далеко до зими.
І присягатися не треба,
Що ти одружишся колись...
Он сходить сонце. Синє небо.
Ти надивляйся. Ти дивись,
Дивись за мене і за себе,
Бо я не можу, я - сліпа...
Знать, доля щедрилась до тебе,
До мене ж зла була й скупа.
Не скаржусь. Всі до того звикли.
І впали сльози у траву.
Я долі кинула свій виклик.
Тепер, як можу, так живу.

І він пішов. Ворота зачинила
Й вернулася на втомлений поріг,
А він дивився спраглими очима,
Своїм печальним поглядом з доріг.
Не знала, чи зустрінемось колись ми,
Чи доторкнусь до любою руки.
А в синім небі, як м'які повісма,
Клубочились, куйовдились хмарки...
Колись-колись у тихому світанні
Впаде роса на квіти і траву,
І ти прийдеш, як вперше чи... Востаннє,
І запитаєш, як я тут живу.
А я живу беззлісно і правдиво,
Сную свої розвихрені гадки

І вірю в казку, вірю в добре диво,
Що ти прийдеш, що ти прийдеш таки...

Кримське танго

Тепле літо в Криму,
Я не знаю, чому
Дороге і тобі, і мені,
Так запало у душу.
Хоч не хочу, та мушу
Називати по імені.
Тепле літо в Криму
Я на спомин візьму
У далекі майбутні дні.
І розкаже приплив,
Що колись ти любив
Не мене, то мої пісні.

А мене кличе море.
Шумить приплив.
Ти щось мені говориш,
Що ти любив.
А ми йдемо з тобою,
Не розплівши рук.
Ти щось мені говориш
Про біль розлук.
Чим більше смутку й горя,
Частіше згадую тоді
Нашу прогулянку до моря,
Коли були ми молоді.
Світила в небі
Зоря моя,

Журився тужно лебідь,
Що я ще нічия.

А наостанок
Танцюємо з тобою танго.
Чому ж так хвильно,
Як обнімаєш ти мене?
Це не кохання.
Чому ж таке сумне прощання?
Чому прощання
Таке сумне?

Як з тобою прощалися ми
І стояли, узявшись за руки,
Чайка дужими біла крильми
І кричала про біль розлуки.
Чим більше смутку в мене й горя,
Пригадую частіше я
Нашу прогулянку до моря,
Коли була я нічия.

За лелеками роки у вирій,
Нас відносить життя течія.
Де ти, друже, далекий і щирий?
Бо я знову уже нічия...

Єдиному

Недоспівана пісня,
Недоказана казка...
Все чомусь так змішалось
У моєму житті.
Тільки мамина ніжність,

Тільки мамина ласка
Не втомилась вертатись
В мої сни золоті.
Доспівай мені пісню,
Докажи мені казку -
Хай все стане на місце -
На полицку надій.
Не забудь мою ніжність,
Пригорни мою ласку,
Мій далекий коханий,
А можливо й не мій.

Ну, а зараз... Спокійної ночі.
На добраніч тобі, любий мій.
Хай твої ніжно-лагідні очі
Заховають свій смуток між вій.
Сни насняться тобі веселкові,
Ну, а ти посміхнешся тим снам.
А розмови, всі наші розмови
Ще не раз пригадаються нам.
На добраніч тобі, мій далекий,
Хай насняться тобі гарні сни.
Хай додому вертають лелеки
Із далекої чужини.
Хай в дорозі негода не стріне
І нехай обмине буревій.
На добраніч тобі, мій єдиний,
А можливо, що й зовсім не мій...

Не все лікує час

Я втечу від тебе
Ранньою весною.
Твій тверезий розум
Болю не збагне.
Плаче синє небо,
Плаче дощ за мною.
Час усе лікує -
І те все мине.

Забуду спогади і сльози,
І трепет згасне, мов зоря.
І змиють все життєві грози
І ті листки календаря.
Час все краде, неначе злодій,
А роки втомлено мовчать.
Мені шкода отих мелодій,
Котрі уже не зазвучать.

Ти мене не любиш.
Не любив ніколи.
Вдаване і штучне
Все було у нас.
Та чому так туга
Моє серце коле?
Правду люди кажуть:
Все лікує час...

Нічим тебе не потривожу
І не додам печаль нову.
Прожити я без тебе можу.
Хоч гірко, але проживу.

І дорікати я не буду.
Вини твоєї тут нема.
Забути - може й не забуду,
Та все ж залишуся сама.

Скоро все забудеш,
Кане все у лету.
Будуть в тебе інші,
Буде все як слід.
Важче все забути
Бідному поету,
Бо у нього в грудях
Серце, а не лід.

Все так не просто, ох, не просто -
Із серця викреслити мить.
Я в твоїх спогадах не гостя.
Я в них живу і буду жить.
Надворі непогідь лютує,
Все, як у нас, все, як у нас...
Хоч кажуть: час усе лікує.
Ох, ні, не все лікує час...

Життя у кожного своє
Як зацвітуть в моїм саду
Дві яблуні-зорі,
Коли здивує цілий світ
Своїм цвітінням вишня,
Тоді я знов до тебе йду.
Привіт тобі, привіт!
Мені згадалася чомусь
Моя любов колишня.

Та не судилось.
Ми вже не зійдемося ніколи.
І навіть руку
Ти вже не подасиш мені.
Якби зустрітись
У стінах сонячної школи
І пригадати
Ті безтурботні наші дні.

Чи ти пригадуєш той вальс,
Схвильований і чинний?
І хтось тоді облутав нас
Веселим серпантинном.
А ми кружляємо удвох
В шкільнім бентежнім залі.
- Яка з них пара! Дай їм Бог! -
Тоді про нас казали.

Та не судилось.
Ми розійшлися так нерозумно.
Чогось шукали.
І хоч би був якийсь резон.
В шкільному залі
Давно танцюють інші пари,
А ми з тобою
Лише у спогадах разом.

І хоч це так давно було,
З роками блякнуть дати,
Лягла задума на чоло,
Бо є про згадати.

І до жалю, і до плачу,
Бо для старих лиш осінь,
Та я здивовано мовчу,
Бо я люблю ще й досі.

Так нерозумно...
Спливає час, пливе поволі.
У тебе певно
Вже діти і онуки є.
Та трохи сумно,
Що так не склались наші долі.
І тужить ревно
Життя у кожного своє.

Недолюблена мить

Шлях без вороття, без каяття,
А на ньому мій самотній слід.
Я тебе чекала все життя,
Ну, а ти прийшов на схилі літ.

І любов запізніла
Моє серце зігріла.
І я раптом збагнула,
Що жила - не жила.
Я ще можу страждати,
Я ще можу кохати,
Я ще можу горіти,
Як колись не могла.

Дивувались в небі журавлі,
Дивувались солов'ї в гаях.
Радощі, великі і малі,

Ми ділили навпіл, ти і я.

Пахнуть травами руки.
Ви простіть мене, внуки,
Ви простіть мене, діти,
Що я знову цвіту.
Що мене обминуло,
Що мене обмануло,
Знов життя повернуло -
І зняло самоту.

Ще життя повз мене не пройшло,
Ще тепліє вогник на вікні.
Дай же, Боже, аби так було
У мої подальші ясні дні.

Ще співається пісня,
Недоспівана, пізня,
Ще роса на світанку
Медобором п'янить.
Хай дивуються люди,
Більш такого не буде.
Доля нам дарувала
Недолюблену мить.

Хай звучать кольори

Які довкола кольори!
Я відчуваю їх на дотик.
Нічого ти не говори.
Їх краще поклади на ноти.
До барв усіх космічних гам
Докинь пісень земних.

Я їх нікому не віддам -
Сама розстану в них.

Які довкола кольори!
Вони звучать на піаніно.
Що народилося згори,
Те мусить жити неодмінно.
І я свій голос долучу
До кольорових гам.
Не промовчу, а зазвучу
І всю себе віддам.

Палітру кольорових гам
Не я тобі подарувала.
Ті звуки віднайшов ти сам,
А це немало, так немало.
І хай звучить весняний цвіт,
Весняна тиха повінь.
А я за плином своїх літ
Пушу вітрильний човен.

Хай він пливе, нехай пливе
До здійснення чисісь мрії.
І вогник, що в мені живе,
Чиюсь хай душу обігріє.
Які довкола кольори,
Що ллються з-під струни.
Не говори, не говори
Нехай звучать вони.

Не тримаю

Доторкнися крильми
І мене обніми -
Мені більше нічого не треба.
Та невже це не ти?
Та невже це не ми
Під веселою просинню неба?
Що змінилось у нас?
Може день? Може час?
Може мрія забулась зваблива?
Чом завія сумна
Припада до вікна?
Чом не можу я бути щаслива?
Чи змінилася я,
Найдорожча твоя?
Може хтось нас зурочив плумливо?
Може задрість чужа
Без меча, без ножа
Нам завадила жити щасливо?
Може винна зима,
Що любові нема?
І куди вона ділась - не знаю.
Коли ти розлюбив,
Все, що мав, розгубив,
Що ж, іди, я тебе не тримаю.

Той поет і досі вірші пише

Я написала листа лелеці,
Аби він скорше приніс весну.
Я не хочу ходити на лекції.
Мене любов позбавила сну.

Закохалася я в поета.
Ах, які він вірші писав!
Ним захоплювалась планета,
Та чомусь він про те не знав.
Його вірші напам'ять вчила,
Його вірші читала всім.
Вочевидь, є на те причина,
Що мені він не відповів.
Закрутилася потім у вирі,
Бо весна, бо слова, слова...
Хоч прості, але дуже щирі.
Була певна, що я права.

Я не пишу вже листів лелекам,
Бо весна і так прийде колись...
Я тоді була така далека
Від тих мрій, що так і не збулись.
В полі вітер пшениці колише.
Щось не так, щось так в моїм житті.
Той поет і досі вірші пише,
Та тепер вони чомусь не ті...

Як захочеш прийти

Не приходиш - то, певно, й не треба.
Як не любиш, то сенсу нема.
Я навчилася жити без тебе -
То й радіти навчуся сама.
Проклинати тебе я не буду.
Хай тебе обминає все зле.
Знаю, зовсім тебе не забуду,
Але рана моя заживе.

Вдам, що все це мене не тривожить,
Що біда ця, мовляв, не біда.
Не приходь. Помогти вже не зможеш.
Ти далекий від нас. А шкода.
Син про тата спита неодмінно.
На слова моє серце скупе.
- Тато твій в катастрофі загинув.
Так... Звичайна собі ДТП.
Гріх візьму я на зболену душу.
Варіантів у мене нема.
Так сказати я синові мушу,
Щоб він знав, чом без тебе, сама.
Наді мною невіддані закони.
Наді мною мав владу лиш ти.
Не приходить. Чи зніми заборони
І прийди, як захочеш прийти.

Дівча

Голубими стежками-прокосами
Йшло дівчатко із довгими косами.
Воно йшло собі, пісню мугикало,
Синє небо кудись його кликало.

Нахилялось, волошки зриваючи,
У віночок квіток докладаючи,
Розцвітало пахкою ромашкою,
Щебетало весняною пташкою.

Ще не знало дівча смутку п'яного,
Не було ще в обіймах коханого.
Його мрії поки що збуваються.
Його молодість лиш починається.

А коли її весни захмеляться,
Довгі коси по плечах розстеляться,
Зацвіте на голівоньці зіллячко,
Хай готує матуся весіллячко.

Вмита росами, скупана зливою,
Хай та дівчина буде щасливою.
Хай тобі посміхається сонечко,
Чиясь внученько, чиясь донечко.

Гнеться калинове гілля

Випали роси на трави,
Тиша кругом гомінка.
Ходять дівчата, як пави,
У волошкових вінках.
Хочуть піснями гучними
Тихий сполохати ліс.
Назирці вітер за ними,
Щоб доторкнутись до кіс.
Ще їх ніщо не клопоче,
Сняться їм ще квітники,
Кожна з них радості хоче
І вишива рушники.
Кожна з них марить коханням.
Жде когось хлопець в саду...
Як відгадати зарання
Долю свою молоду?
Не ворожіть. Хай ворожки
Вашу красу не зіп'ють.
Хлопців чарують волошки,

Спати вночі не дають.
Йдеться ж таки до весілля,
Йдеться ж таки до вінця.
Гнеться калинове гілля
Аж у дівочі серця.

Зірницею любов не погашу
Ти говорив - і сам собі не вірив.
А я, наївна, вірила тобі.
Ти шлях до щастя усмішками міряв,
А я була щаслива вже тоді.
А я ловила кожне твоє слово
І думала, що ті слова святі.
Не знала я, що все це випадково,
Що ми не будем поруч у житті.
Стою одна у часу на поклоні.
Не знаю і дивуюся: де ти?
Десь стукотять копитами ті коні,
Що мали нас до шлюбу одвезти.
Якби ти знав, як я тебе любила,
То може б ти нікого не шукав.
Обручку я давно вже загубила,
Що ти колись мені подарував.
Стою одна у зоряному леті,
Бажання загадати не спішу,
Бо може я одна на всій планеті
Зірницею любов не погашу.

Дай, Боже, нам не стати ворогами

В душі звучать ще кольорові гами.
Майнула осінь дужими крильми.
Дай, Боже, нам не стати ворогами,
Бо друзями уже не будем ми.
Замерзне річка поміж берегами.
По ній так легко можна перейти.
Усе, що було доброго між нами,
Згадаю я. А чи згадаєш ти?
Мабуть згадаєш, бо без того сумно.
Без спогадів життя - мов не життя.
Ми розійшлись безглуздо й нерозумно,
Ніяких шансів вже на вороття.
Хай буде так, якщо вже так судилось,
Якщо вже так нам доля нарекла.
Те, що весною ранньою зродилось,
Не може жити в серці без тепла.

Навпаки

Ти завжди навпаки все робив.
Замість плакати ти сміявся.
Чи любив мене, чи не любив,
Та розлуки чомусь не боявся.
Коли я витирала сльозу,
Ти не прагнув мене зрозуміти.
Я ховала свій біль і свій сум,
Щоб нічого ти не помітив.
Час минав, пробігали роки,
Як шалені розгнuzдані коні.
Та не можу я навпаки:
Що на серці, то те й на долоні.

От коли обміліють віки
І земля змінить напрямок руху,
Я змирюся з твоїм «навпаки»
І за помислом, і по духу.
Ну, а поки що все-таки,
За відвертість мене прости,
Якщо взяти любов навпаки,
Може ненависть вирости.

Хай мене любов моя рятує
Я сама собі поворожу,
Бо мене ворожка не розрадить.
Правду я сама собі скажу:
Незабаром мене милий зрадить.
Я це зрозуміла по ході
По його турботі невсипущій.
Ми такі ще з милим молоді,
Та від того біль мій тільки дужчий.
З горем до ворожки не піду,
Знахарі мені не допоможуть.
Мій великий біль, мою біду
Відвести від мене вже не зможуть.
Мовчки біля дзверкала спинюсь.
Врода не позичена, а власна.
І сама до себе посміхнусь:
Може не така я вже й нещасна.
Може і у мене є ще шанс,
Тільки біль свій треба подолати.
Може дспіваю свій романс,
Як ніхто не буде фальшувати.
Смуток я у серце не впускаю,

За вікном нехай зима лютує.
Зраду я ніколи не прощу.
Хай мене любов моя рятує.

Обнова

- Купіть мені, мамо, хустку тернову.
Я теж хочу мати обнову.
Хтось чваниться сукнею, а хтось блузкою,
А я хоч терновою хусткою.
Я дівка вже, мамо. - То правда, дитино.
Он хлопець на тебе чекає за тином.
- Нехай не чекає.
То доля чужа.
Він серце виймає
З грудей без ножа.
Та серце моє
Не до нього лежить.
Воно за коханим
Ось-ось побіжить.
- Любися, дитино,
Покіль молода,
Щоб жити на світі
Було не шкода.
І хустку тернову
На щастя носи.
А серця обнову
У долі проси.

Не треба відкладати

Спливають цього року дні останні.
Спіши мені освідчитись в коханні.
Бо рік наступний... Хто те може знати?
Можливо принесе нам тільки втрати...
Давай же на колись не відкладати
Хвилини щастя і святочні дати.
Все відсвяткуєм і зап'єм вином,
Огорнемося хмелем, наче сном,
І думати не будемо про будні,
Ні про теперішні, ні про майбутні.
Їх не обійдеш, ні не обминеш,
Ні на коні, ані на літаку.
Мороку з ними маємо таку,
Що не забудеш їх і не збагнеш...
То що журитись ними? Треба жити.
Безглуздо сумувати й ворожити.
Давай же святкувати і кохати,
Нічого на колись не відкладати.

Виbachаю й не дорікаю

У весни позичу вінки.
Серце б'ється, нестримне й шалене.
Стережу телефонні дзвінки,
Аби жоден не прослизнув повз мене.
У весни позичу вінки
Із барвінку і першоцвіту.
Стережу телефонні дзвінки,
Що лунають голосно на півсвіту.
Подарую струмочків кришталь

І красу пташиного лету,
Бо мені нічого не жаль
Ні художнику, ні поету.
Ні, коханий, тобі. Хоч ти
Не оціниш той подарунок.
Хто не зміг любов зберегти,
Не знайде у весни порятунку.
Тільки все ж мені подзвони,
Я надіюся і чекаю.
Ту найкращу мить зупини.
Вибачаю й не дорікаю.

Не для тебе

Стежку до моїх воріт
Ти не топчи
І даремно своїх літ
Не клопочи.
Коси не для тебе я
Заплела.
Пісня не тебе моя
Кликала.
Мабуть, не для тебе я
Родилася,
Певно, не для тебе я
Судилася.
Не для тебе квіти я
Висію,
Не тебе у своїх снах
Вимрію.

Іншого чекаю я
Щовечора.
Ходить десь любов моя
Заклечана.
Ходить десь любов моя
Росами,
Зачарую її я
Косами.
Ходить милий іншими
Дорогами,
Іншими клопочеться
Тривогами.
Соловейка я пошлю
Із гаю,
Щоб сказав, що я люблю
Й чекаю.
Може, піснею його
Розтривожу,
Може, голосом його
Приворожу,
Може, вродою його
Причарую,
А вже потім милого
Поцілую.

А спогади живуть...
Та великодня ніч
Була така прозора,
У розпалі весна,

У розпалі любов.
Було це так давно,
А так, неначе вчора.
Христос ще не воскрес,
А ти уже прийшов.
Та ніч була п'янка,
Солодка, як спокуса.
З небес така світінь,
Аж бачили сліпі.
Ми вірили в любов,
Ми вірили в Ісуса,
І грішні, і святі,
І на слова скупі.
Сьогодні той порив,
Захоплює й дивує,
Простягнута рука
Торкнулась самоти.
Хтось інший ту весну
Вітає і святкує.
Хтось інший, та не я,
Хтось інший, та не ти.
А все ж вони були,
Ті дзвони великодні.
І тішив соловей
Закохані серця.
Ті спогади живуть
Крізь роки до сьогодні
І житимуть в душі
До самого кінця.

Бо знала ніч...

Стояла ніч у темнім запиналі
І фіксувала на свої скрижалі
Те, що було, і те, що не було,
А місяць їй освітлював чоло.
Журился місяць, що такий старий.
Хоч хмарами всього себе закрий,
Нічого не допоможе. От біда!
А ніч така... Ще зовсім молода.
Сміялися зірки з його журби.
А дурень все лічив свої скарби.
А я скарбів не мала. То порожнє.
Лиш почуття, щемливе і тривожне...
Ніч знала те, чого не знала я.
Ніч знала те, що я вже не твоя.

Сплять заколисані квіти

Дощ шелестить за вікном,
Спати мені не дає.
Борється липа зі сном.
Кожному миле своє.
Любо траві зеленіти,
Дощику любо іти.
Сплять заколисані квіти,
Лиш не спимо я і ти.
Ти десь далеко від мене,
Але, я знаю, не спиш.
Стукає серце шалене,
Тільки дослухайся лиш.

Судилось тебе обнімати
Іншій, та не мені.
Запах холодної м'яти...
Ти його чуєш чи ні?
Чую, як дихаєш,
Знаю, що думаєш,
Що позбавля тебе сну.
Дощ посміхається,
Дощ сподівається,
Що я нарешті засну.

А решта все нічого вже не значить

Моя любов ніколи не заплаче.
Вона занадто гонорова панна.
Я знаю, що була твоя кохана.
А решта все нічого вже не значить.
Деся там колись поплачу наодинці,
Тих сліз моїх ніхто вже не побачить.
Мою любов знеславили ординці.
А решта все нічого вже не значить.
Мені болить, та я терпіти вмію.
Свій біль не понесу на показ людям.
Та я тебе, повір, не розумію:
Чи ти у камені, чи камінь в твоїх грудях.
Ти не кажи нічого на прощання.
Моя любов такого не пробачить.
Ти не вартуєш справжнього кохання.
А решта все нічого вже не значить.
Не полечу за осінню у вирій.

Земля мені такого не пробачить.
Їй поклянусь своїй любові щирій.
А решта все нічого вже не значить.

А коли весілля?

Кучері твої так пахли хмелем.
Смішно: ну до чого тут той хміль?
Був ти безтурботним і веселим,
Ще був мій і вже чомусь не мій...
Соловейко ляскотів шалено.
- Пригорни, бо ранок поспіша.
Не дивився ти чомусь на мене -
Значить, щось приховує душа.
Я спитала: - А коли весілля?
Ти зітхнув: пождемо ще таки.
На городі підросло зілля,
А у скрині мліли рушники.
У вазонках мірт, чека допоки.
- Не спіши, ще трохи підрости.
Збаламутивсь мій дівочий спокій,
Бо не йдуть до мене старости.
Стелить осінь килим на просушку,
Срібне павутиннячко летить...
До своїх дівчат іду за дружку,
А моє весілля не спішить.

Солодка омана

Ти приснився мені сьогодні.
Несподівано так приснився.
Наче вигулькнув із безодні,
Ясним місяцем засвітивсь.
Ти прийшов - і нема печалі.
Ти прийшов - і нема жалю.
Ми стояли обоє й мовчали.
Ти тихенько сказав: «Люблю».
А можливо, то вітер повіяв,
У садку шелестіли листки.
Ти прийшов - значить, думав чи мріяв -
І прийшов до мене таки.
Ти був зітканий із туману,
І слова ти казав не ті.
Сон розбудить мою оману,
Найсолодшу оману в житті.

Жаль, що взимку немає зливи

Я живу поза часом і простором.
Не твоя і вже нічия.
Розлучитись з тобою не просто нам,
Та відносить життя течія.
Повз весну проплива і повз літо,
І повз осінь - аж до зими.
Ми ще лагідним сонцем зігріті,
Та вже холод війнув крильми.
Ми тримаємось ще за руки,
Тиха лагідність в наших очах,

Та над нами вже тінь розлуки
Промайнула, неначе птах.
Слів не треба, не треба нізачо
- Будь здоровий! Не забувай!
А можливо, забути краще,
Аби туга не муляла вкрай.
Сумувати за мною не треба,
Бо не наша у тому вина.
Так мабуть захотіло небо,
Щоб була я без тебе, одна.
Хай таланить тобі. Будь щасливий!
А про мене... Краще забудь.
Жаль, що взимку немає зливи,
Аби змити із серця бруд.
Щоб очистити душу від скверни,
Треба хоч би рясного дощу -
І тоді все на добре поверне,
І тоді я тобі все прощу.
Та я, власне, і так простила.
Не зосталось ні зла, ні жалю.
Лиш таїти вже більше не сила,
Що тебе я і досі люблю.

Такої вроди більш нема ніде
Спинися серед буйного цвітіння,
Забудь всі свої прикромці і біль.
Нехай тобі допоможе провидіння,
Сил і наснаги хай додасть тобі.
Ти посміхнися, конче посміхнися.

Без посмішки повз тебе світ пройде.
Ти в дзеркало води
На себе подивися.
Такої вроди більш нема ніде.

Пишається лілея своїм цвітом,
А кронами високі явори,
Хмаринка біла проплива над світом,
Веселка засвітила кольори.
А ти стоїш, єдина, неповторна.
Здивовано завмер серпневий день.
Для когось розцвіла
Краса непереборна.
Такої вроди більш нема ніде.

З СУМНИХ МЕЛОДІЙ

Пара голубів

(одній старенькій жінці)

Нічого в неї не було:
Ні грошей, ні скарбів.
Лише любов, лише тепло
І пара голубів.
Лежала книжка на столі.
Десь весніли жита.
І слухала. Чиїсь жалі
Дощ тихо випліта.
А часом звістку принесе
Холодний вітровій.
Вбирала все, любила все,
Окрім далеких мрій.
Бо не здійснилась ні одна.
Лиш спогади сумні.
Була війна. Страшна війна.
І повоєнні дні...
- Тепер ти в мене, як рідня.
Тобі мої скарби.
Те, що у мене є - дурня.
От тільки голуби.
Я їх годую, їм гуду,
Яка я вже стара,
Що я вже скоро відійду -
Така моя пора.
Вони гуркочуть: ти, мовляв,
Ще трохи поживи.

Та кличе вже мене земля
Із запахом трави.
То ти усі мої скарби
Гляди, не розгуби.
Люби життя, людей люби.
Та от ще... Голуби.
Вони без мене пропадуть
Чи полетять кудись.
А так - нехай собі гудуть,
Як здавна, як колись...
Давно померла жінка та.
З усіх її скарбів
Любов лишилась, доброта
І пара голубів.
Та їх, самотніх і сумних,
Ніхто вже не беріг.
Хіба сьогодні нам до них?
Вони ж - як оберіг.
Та й полетіли за дощем.
Гудуть біля вікна.
І викликає в серці щем
Сторінка ця сумна.

Прилинь

Місячним світлом прилинь,
Зоряним блиском засяй.
Скільки у морі краплин,
Стільки сльозинок, ти знай,
Я пролила за тобою,
За нездійсненою мрією.
Все розказати не вмію я,

Пісню пошлю я з любов'ю.
Пісня заблудиться в вічності,
В просторі синього неба.
Я не клялась тобі в вірності.
Та й чи вона тобі треба?
Сам ти нікого не зраджував,
Бо не любив ти ніколи.
Може, себе так розраджував -
Жив, як перекотиполе.
Все-таки в сон мій прилинь,
Тугою, болем чи піснею.
Осінню тихою, пізньою,
Друже, мене не покинь.
Не відвертай же лице,
Будь і гріхом, і покарою.
Був би ти гарною парою,
Тільки вже пізно про це.
Скільки років без тебе
Треба було пройти,
А наді мною небо,
Байдуже, як був колись ти...

На відстані

Я навчилася жити без тебе.
Ще навчуся любити на відстані.
І, якщо почуття мої істинні,
Мені більшого щастя не треба.
Ще почути б твій голос. Хоч інколи...
Із небаченого далека.
Може, ти, як отой лелека,
Прилетиш крізь хуртечі і віхоли.

Я заплачу і засміюся,
Я зірницею в небо злину
І вже більше тебе не покину,
Хоч любити тебе боюся.
Я просила не раз і не двічі:
Прилети, хоч на мить прилети.
Тільки це вже будеш не ти,
Сумний привид із потойбіччя...

Що вже дорікати?

Їм байдуже, що вже тебе нема.
Вони тебе ніколи не любили.
Я витираю сльози крадькома,
Бо плакати не маю більше сили.
Покинута, зневажена тобою,
З дітьми зосталась, наче на розпутті.
Я плакала за нашою любов'ю
І згадувала те, що не забути.
Не дорікаю. Що вже дорікати?
Тебе нема. Повиростали діти...
Та інколи так хочеться чекати,
Щоб ти приснився, болем обігрітий.
Та ти все рідше снишся, бо з роками
Стираються невизначені грані.
Все менше світу в мене під руками,
Все більше світу в тебе на екрані.
Я все собі так просто уявила.
А може все й не так, а значно гірше.
Людина щезла й по собі лишила
Своїх дітей й мої печальні вірші.
Кого любив - ніхто того не знає.

Чи жалкував - про те сказати важко.
Твоя душа, як та маленька пташка.
Хай Бог її простить і не карає.

Може в сон мій тихо забредеш

Я зімліла б на твоїм плечі,
Якби тільки не оті сичі,
Що кричали тужно так вночі.
Оті сичі...
Хмелем пахли кучері твої.
Ще для нас співали б солов'ї.
Та були то весни не мої
І не твої.
Роз'єднала буйна течія.
Так далеко ти, далеко я.
І твоя любов - вже не моя
І нічия...
Вже твого кохання не знайдеш.
Може в сон мій тихо забредеш
І розкажеш, як ти там живеш.
Чи не живеш...

Як ти будеш сама?

(на вічну пам'ять Насті Клименко)

Тебе зачинили
В хатині без вікон і без дверей.
Ні голосно крикнути,
Ні голосну заспівати.
Як ти будеш сама,
Коли ти так любила людей?

Як ти будеш сама,
Коли ти і бабуса, і мати?
Як ти будеш сама,
Коли ти так любила наш Львів?
І застілля, і пісню,
Що рвалася в обшири неба...
Так бракує нам сліз,
Так бракує перейнятих слів,
Щоб озватись до тебе
І світу сказати про тебе.
Ти любила Полісся,
Карпати, Дніпро і Волинь.
Ти співала пісні -
Аж приходили слухати мавки.
А свій біль і свій сум
І гіркий свій життєвий полин
Ти співала сама,
Так навчилася з самого малку.
Тут без тебе уже
Народилось твоє онучатко.
Ще одне онуча -
Хай росте й свою долю знайде.
Ти за них помолилась.
Бо в житті ні кінця, ні початку.
То велика ріка,
Що не має зупину ніде.
Не соромся, коли
Вінграновський тобі дорікне,
Що він так і не чув
Неповторного вашого тріо.
«Колискову» його -

Юліана творіння ясне
Більш ніколи ніхто
Заспівати отак не зуміє.
Може пісня твоя
Десь у всесвіті лине в цей час.
Бо ж не може вона
Просто так, нас покинувши, вмерти.
Хтось почує її
На планеті, далекій від нас,
І покличе тебе.
Може там і живеш дотепер ти.
Може душу твою
Ті лелеки на крила взяли
І понесли в блакить
До небесного Божого раю,
І молитву твою,
Може, в пісню вкладеш, як колись,
І натхненно її
Разом з ангелами заспівають.

ВЕСНЯНІ СОЛОСПІВИ

Щоб бути морозом...

А за вікнами зима плакала...
Скрізь холодними слізьми крапала.
Бо розуміла й сама:
Що це за зима,
Коли снігу нема,
Коли льоду нема?
Сподіватись дарма.
- А що сталося з морозом?
- Старий геть втратив розум.
Кажуть, закохався у весну,
Позбавивши мене сну.
Ну навіщо він їй,
Зеленій такій?
Розпустила квіти -
Поморозив.
Молоду траву
Інеєм покрив.
Розсердилась весна
За його порив
І прогнала геть,
Наївшись морозив.
- Щоб бути морозом,
Треба мати розум.
Вертайся до зими.
Не пара ми.
А мороз у розпачі.
Знову до зими.
- Може, ми помиримось?

Будем разом ми...
Та кушпелить полем завірюха,
Сердиться зима, як та свекруха.
- У весняні дні
Нащо ти мені?
Йди і прислужись весні.
Шкода тебе, дурня вже сивого.
Та ніхто не хоче зрадливого.
Щоб бути морозом,
Треба мати розум.
Як тебе лякають
Трави зелені,
Йди собі на північ
Пасти оленів.
А порозумнішаєш - приходь.
Та роман з весною не заводь.

Від квітня

Так хочеться весни,
А тут зима лютує.
Так хочеться тепла,
А тут від зради тінь.
Не знаємо й самі,
Що доля нам готує.
Шепочу я комусь:
«Люби і не покинь».
Довкола ще сніги,
Ще так не скоро квіти,
А я чекаю вже,

Коли прийде весна.
Життя подарував
Мені барвистий квітень,
Від того я така
Весняна і ясна.
Від того я така
Співуча і привітна,
І любляча така,
Що й серцем не збагну.
І віршувати я
Навчилася від квітня,
А решта все уже
Від мого талану.
Я так люблю весну,
Її бентежний вітер
І птаство, що летить
Із вирію до нас.
Я вірю, що мене
Підтримає мій квітень,
Я вірю, що мені
Вмирати ще не час.

Втіха без зими

Йде весна й не журиться,
Що сніги лежать.
Небо, хоч і хмуриться,
Та хмарки біжать.
Легкі і здивовані,

Дивляться на нас.
Проліски ще сховані,
Та прийде їх час.
Дівчина закохана
Дивиться з вікна.
Серденько сполохане,
Бо ж таки весна.
Вже тендітні проліски
Розтопили сніг
І лягають боязко
Весноньці до ніг.
Несміливе сонечко
Зігріває світ.
Син мій, моя донечка
Доросли до літ.
Вдома не сидиться їм -
До весни скоріш.
Дітям напишу своїм
Я найкращий вірш.
Хай дороги стеляться
Їм у вир життя.
Хай весняно хмеляться
Їхні почуття.
Щоб ніколи плакати
Їм не довелось.
Хай колись згадається
Те, що не збулось.
Перепелом, селезнем,
Мій блакитний птах,
Квітень йде за березнем
По його слідах.

Травень заколисує
Піснею луги.
Вітерець причісує
Річці береги.
Серденько розчулене
Запахом бузку
І «ку-ку» зозулине,
Радісне «ку-ку».
А черемха проситься:
- І мене візьми.
Роситься-мороситься
Втіха без зими.

Відлюбилося

Бузок зацвів так рано цього року,
Такий духм'яний і такий... Живий.
Весна йому не шкодувала соку.
Він кожен рік цвіте і все новий.
Як відвернути заморозки вдасться,
То, може, вродить досить черешень.
У когось тут закінчувалось щастя,
А в когось починалося лишень.
Про власне щастя думать не хотіла.
Воно було - і вже його нема.
Відходячи, торкнулась мого тіла
І душу приморозила зима.
І несла у полатаній торбинці
У ті весняні паморочні дні
Свої зимові, крижані гостинці:

Комусь веселі, а мені - сумні.
Я до зими звернулася з докором.
- У тебе ні краплиночки жалю.
Чи не ганьба? Чи пак тобі не сором?
Адже я ще по-справжньому люблю.
- Ну вибачай, твоє вже відлюбилося,
І вороття назад уже нема.
А в мене серце билось, билось, билось.
Чи вже була весна? Чи ще зима?..

Ось-ось у лузі зацвіте калина

Вже тане сніг. Клопочуться вітри,
Як землю осушити від болота.
Щоб знали ви, то немала робота.
Ось-ось весна вже вийде з-за гори
І стане в лісі, і озветься птахом -
І все зазеленіє, зацвіте.
Скептично скаже хтось: - То ще не те.
Зима ж відступить з величезним страхом.

В черевичках зелених,
У вінку з першоцвіту
Йде дівчатко до мене,
Йде по білому світу.
Вранці сонечко встане
І нап'ється з криниці,
І здивовано гляне
У дівочі зіниці.

Вже розкувала ріки і стави
І журавлів покликала додому.
Щоб гарно нам жилося в світі тому,
Насіяла і квітів, і трави.
Така всевладна і непереможна
Вона собі по білім світу йде.
Їй кориться старе і молоде,
Бо не коритись їй ніяк не можна.

По садках і по луках
Йде весна русокося.
Ти подай мені руку,
Ти скупай мене в росах.
Ти пройди по селах,
Назбирай медоцвіту,
А вже потім, весела,
Йди по білому світу.

Вже соловейко розбудив гаї,
І розпустились котики вербові.
Усе живе на світі від любові,
Нам тільки треба берегти її.
Запахне медом кожна стебелина,
Земля озветься до плугатарів.
Вже промінь сонця землю обігрів.
Ось-ось у лузі зацвіте калина.

Хай вітри кольорові
Принесуть нам кохання,
І нехай від любові
Буде кожне зітхання.
Ти скупай нас в любові,

Ти скупай нас у зливі,
Щоб були ми здорові,
Щоб були ми щасливі.

І покличе когось...

Життєдайної сили набиралися брості,
Вже земля свої соки дарує полям.
Я стою і чекаю птахів з високості
І рукою махну мандрівним журавлям.
Повертайтесь, птахи, повертайтесь додому,
Вже за вами стужились гаї і ліси.
Як же добре почути в повітрі дзвінкому
Ваші вмиті рососою й дощем голоси.
Соловейко чи жайвір, чи сива зозуля...
Це ж таке невід'ємне для кожного з нас.
Це сучасність моя, і майбутнє, й минуле.
Що без вас наші весни? Що літо без вас?
Без пташиної пісні і сонце не сходить,
Без пташиної пісні і сад не цвіте.
Журавель, як господар, по полю походить –
І зародить пшениця, і жито зросте.
Чи за морем, птахи, не смачні вам ужитки,
Що весною додому верстаєте шлях?
Тут виводяться в гніздах малі ваші дітки,
Тут веселки цвітуть і квітки у полях.
І покличе когось у жита перепілка,
І зозуля комусь сотню літ накує.
Україна моя, калинова сопілко,
Ти відрада моя і кохання моє.

Радість переходить у печаль

Весна, весна! Яка кругом весна!
Всю землю заселила солов'ями!
І їхня пісня лине над гаями,
Аж ясний зір торкнулася вона.
Ніхто не спить... Ні зорі, ні сади,
А хлопці і дівчаточка - тим паче.
У ніч таку, повір, ніхто не плаче,
А вітер озивається: - Прийди!..
- Прокинься, любий, бо проспий весну.
Прокинься, я благаю. Ну... Будь ласка!
- Яка весна? Яка у біса казка?
Збудила, а тепер я не засну...
Сама шалію. Солов'ї дзвенять.
І місяць вповні, вплив на півнеба.
Лиш в дзеркало дивитися не треба,
Бо там побачиш: роки не стоять...
То й що по тому? Їх мені не жаль.
Це з них, либонь, весна моя сміється.
А серце б'ється. Ах, як серце б'ється!
І радість переходить у печаль...

За весною

Хлопці заглядають не за мною,
Вже не ловлять мій лукавий сміх.
Квітень ходить слідом за весною,
І любов виповнює усіх.
Я стою самотньо на узгірку,
Бо весна спокою не дає.

Трохи сумно, може трохи гірко.
Що поробиш? Так на світі є.
У природи є свої закони,
Їм також коритись мушу я.
Та не чує серце заборони,
В ньому квітне і любов моя.
Солов'ї піснями б'ють у груди, -
Так колись давно писав Олесь.
Будуть інші весни, інші люди,
І кохати буде світ увесь.
Як люблю я птаство зустрічати,
Що несе нам пісню з висоти.
Якщо я не зможу вже кохати,
Хочу знати, що кохаєш ти.

Б'ють громи

Б'ють громи. Світанки розкололись,
І зоря сховалася за хмару.
Пам'ятаю, це, либонь, було колись,
Ще тоді, коли я мала пару.
Скоро пройде дощ, а може й злива -
І земля нап'ється досхочу,
І душа, закохана й мінлива,
Прагне теж весняного дощу.
Біль затих. Я скресла вже від криги
І готова забувати знов.
Пишуть весни ті найкращі книги,
В кожному рядочку в них - любов.
Б'ють громи. Їм так потрібний простір,

Щоб весни відзначити прихід.
Все на світі складно так і просто.
Лиш би не було ні в кого бід.
Бо весна! Літають блискавиці,
Дощ батожить землю скільки сил.
В час такий хай вам усе здійсниться,
Щоб хто у весни не попросив.

Дівчина-квітка

Вона була, як лілія тендітна,
І свіжа, як ромашковий напій.
Над нею неба глибочінь блакитна
І біла хмарка, що пливла по ній.
Дивилася невинними очима
На грішний світ, а він буяв, сміявся...
Стояв хтось за тендітними плечима,
На її погляд все ще сподівався.
Не оглядалась. У стрімкім горінні
Вона дивилась в сині небеса.
Вона стояла в буйному цвітінні,
А на траві сріблилася роса.
В зелених травах коник був готовий.
- Сідай, красуне, повезу, сідай.
Стояла квітка у росі ранковій,
Замріяно дивилася у даль.
І шепотіла пристрасному вітру
Нікому ще неказані слова...
І хтось зірве її, таку тендітну.
Нехай би ще у розкоші цвіла.

Злети

Весна розвісила хмарки,
Як рушники, -
Нехай просохнуть.
А скрізь вже хмеляться квітки -
У рай квітки.
Дівчата охнуть,
Коли побачать диво те,
Що тут цвіте,
На вибір долі.
Різноманіття золоте,
Бджола про те
Зумрить поволі.
«Для тебе щойно я розцвів» -
Нарцис повів
Тій пишній кралі.
Стоїть, пишається тюльпан,
Як гордий пан.
Куди вже далі?
Не йди нікуди вже, не йди.
Нема ніякої біди,
Нема печалі. Коли закохана вже ти,
Злети до обрію, злети.
А може й далі...

ЛІТНІ ЗАМАЛЬОВКИ

Біжу до літа

За пагорбом сховалось літо,
В гречках медових і в житах.
На землю, сонцем обігріту,
Спадає ніч, неначе птах.
А вранці сонечко сміється,
Роса сріблиться на траві,
І щось розвихрене снується
У безтурботній голові.
Гукаю літу: - Годі спати,
Виходь, тобі давно пора.
Вже незабаром жнивувати.
Та й груша кличе престара.
І я занудилась без тебе.
То ж окропи і обігрій.
Докинь блакиті в синє небо,
А в мою душу - чистих мрій.
Я мрію й досі, ти те знаєш...
Не ті вже мрії, що колись...
Та ти їх добре пам'ятаєш.
До них промінчиком схились.
Щоб їх негода не зросила.
Хай висіються в спориші,
Бо в них така велика сила
І поклик спраглої душі.
З-за пагорба виходить літо.
Несе у пелені грушки
І пестить всіх маленьких діток,
Усі дороги і стежки.

І мамині горшки на плоті...
Немає плота? Де ж горшки?
Та я про те згадаю потім...
Біжу до літа навпрожки.
До літа! Тільки до котрого?
Моє дитинство. Там тепло.
Я може вимолю у Бога,
Аби воно завжди було...

Півонія цвіте

Коли цвіте півонія,
Чомусь не спиться мені.
Розбіглися мій сон і я,
З'єднавши ночі і дні.
Півонія цвіте -
Росяне диво.
Усе у ній святе,
Усе правдиве.
Півонія цвіте,
Ніжна та пишна.
І я стою така,
Мовби колишня.

З яких віків прийшла до нас
І що наснилося їй?
Чи дарував тебе хоч раз
Юнак коханій своїй?
Не обривайте час
Її цвітіння.
Вона прийшла до нас,
Немов спасіння.

Не ставте ви її
В пишні букети.
Нехай вірші свої
Пишуть поети.

Коли цвіте півонія,
Чийсь зімліють серця.
І дивна звучить симфонія,
Котра не має кінця.
На пелюстках роса
Ніжно сріблиться.
Комусь така краса
Може наснитися
Півонія цвіте.
Її плекати слід,
Як свою мрію.
Нехай вона цвіте.
Краса врятує світ.
І я в те вірю.

Тополинний пух

Тополинний пух,
Наче білий сніг.
Тополинний пух -
Наче біль і сміх.
Він кругом летить,
Аж до несхочу.
Не від радості,
А від розпачу.
Тополинний пух...
В нього тільки мить.

А йому пече,
А йому болить.
Ще хоч хвиличку,
Хоч часиночку.
Впав він дівчині
На хустиночку.

Тополиний жаль,
Наче білий дим.
Для старих печаль,
Радість молодим.
Кожен щось згадав,
Коже щось зберіг.
Тополиний пух -
Наче білий сніг.

Тополиний пух -
Не хурделиться.
Хтось ним тішиться,
А хтось сердиться.
Звідки взявся він?
І з яких доріг?
Тополиний біль,
Тополиний сніг...

Тополиний пух...
Ні, це не зима.
Але дощ пройшов -
І його нема.
Тополиний пух
Вітерець несе.
Але дощ пройшов -
І скінчилось все.

Росте барвінок до весілля

Вже літо п'є із річки воду,
Спекотно дихають поля,
І задивилася на вроду
В озера-дзеркала земля.
І заклопотаний лелека
Лелеченятм щось казав.
І радість, тиха і далека,
Цвіла медункою між трав.
І так розлого диха вітер,
Сміється сонце в небесах,
І доспівають вже на вітах
Солодкі яблука в садах.
А скільки квітів, скільки зілля -
Аж не вміщається в квітник.
Росте барвінок до весілля
І вишивається рушник.

ОСІННІ МЕЛОДІЇ

На останок

Сяйнуло літо на останок
Таким теплом,
Аж здивувавсь осінній ранок,
Пройшов селом.
- Чого ти, літо, зупинилось?
Чому не йдеш?
Вже осінь ліс позолотила,
А ти все ждеш...
І літо тихо відказало:
- Нема мене.
А що тепло подарувало -
То бабине.
Старим тепло таке потрібне
На проводи.
Снується павутиння срібне,
Як спогади...
Я осені не заваджаю,
Мене нема.
Минає осінь, я те знаю,
Мине й зима.
І сумуватимуть за мною
Стежки в саду.
А потім слідом за весною
Я знов прийду.

Осінні квіти під сумним дощем

Прокинулася вранці - а вже осінь.
Відразу посмутніли ясени.
Озвалося у лісі дзвінголося,
Таке, яке буває восени.
А що на серці? Смуток і зажура,
І тиха-тиха самота ночей...
Ти, осене, не будь така похмура
І не ховай блакить своїх очей.
Дощі з вітрами, - все це буде потім,
А поки що... Побудь ще золота.
Ти спогадом сумним майнеш у плоті
Про найсолодші молоді літа.
Сама не знаю, що зі мною сталося.
То ти в душі розворушила щем.
Ні, осене, то зовсім ще не старість,
Осінні квіти під сумним дощем.

Іду до осені

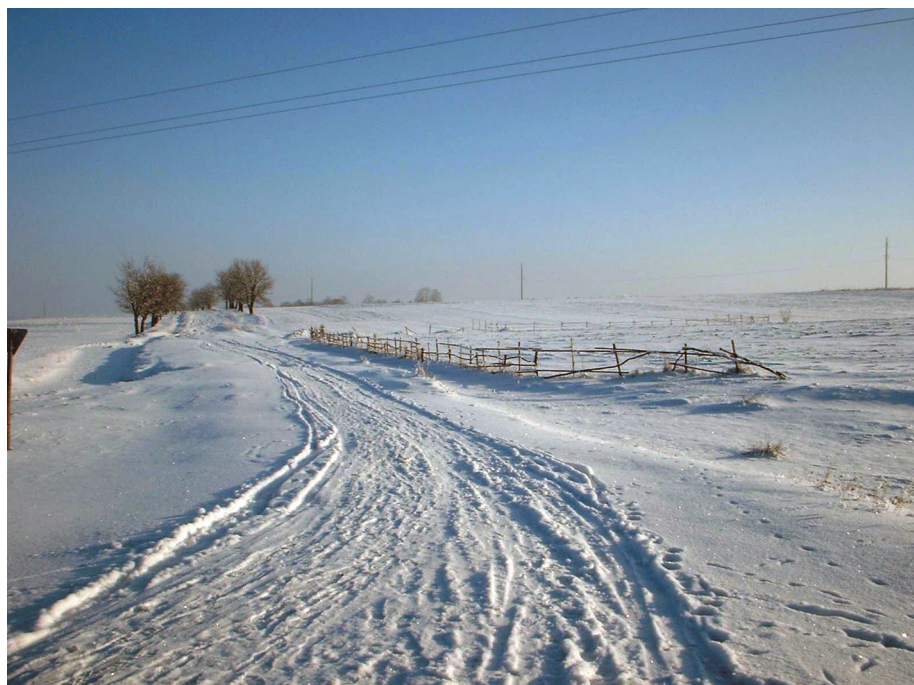
Так буває тільки восени.
Тільки восени сумує ліс.
Поскидали листя ясени,
Вітер сукню позривав з беріз.
Голі й присоромлені стоять
І кожух чекають сніговий.
Тихо в небі зорі мерехтять,
Ходить місяць, наче вартовий.
Осінь загулялася в саду.
Вже не тиха, вже не золота.

Осене, я знов до тебе йду
Через зими, весни і літа.

Кришили капусти

(спогад)

Тоді кришили капусти
І в кожній хаті пахло хлібом.
Сім'я сиділа за обідом.
Не почалися ще пости.
У когось півень у борщі,
У когось качка до картоплі.
Дрімали приспані дощі,
Зате вітри були холодні.
Коли капуста в діжці є
І огірки собі в росолі...
От треба ще купити солі,
А решта - кожного своє.
Мука на хліб, картопля в льосі,
Знайдеться й сало до борщу.
- Таки вже осінь. Пізня осінь.
- Ще добре, що нема дощу.
- Ще буде й дощ. А там морози.
Тримайся, дядьку, бо зима.
- То кепсько тим, що у дорозі.
А в теплій хаті бід нема.
Ми з мамою ішли додому.
Я в хустці, наче молодиця.
Іти по холоді такому
Розв'язаною не годиться.
І медяник в моїй долоньці,
І мед для тата і для мами.
Допомагала мама доньці
Упоратися з капустами.

СНІГОЦВІТИ

Красуня крижана

Холодний світ холодної покори,
Світ білих і незайманих снігів.
У тому світі крижаніють гори
І мерзне річка поміж берегів.
Довкола тиша, безіменна, хижа.
Так і чигає на людську печаль.
А люди поховалися у хижах.
І що їм та зима, той ревний жаль?
Зима напилась з повної криниці,
Вода тут чиста, аж прозора. Ух!..
Тепер би їй піти на вечорниці,
Бо від пісень перехопило дух.
Та як підеш, коли тебе всі знають,
Від холоду закутують лице?
І посмішки на шибці замерзають.
Ну хто тобі подякує за це?
- Залізу в комин, голосно завию -
То може налякаю хоч когось.
- Підкинь-но дров, бо через ту завию,
Щоб мерзнути вночі не довелось.
Ніхто її, як видно, не боїться.
Зажурена, схилилась до вікна.
Така холодна снігова цариця,
Така собі красуня крижана.

Зимі краю нема

Хто стежки промете
У білих снігах?

Прометуть їх вітри,
Бо то їхній фах.
Сніг легкий, наче пух,
Аж захоплює дух.
Тільки б вітер ущух.
Зима!
Біла зима! І від неї рятунку нема.
Зима!
Чиста зима!
Їй краю нема.
А хто любить її - то дарма.
Тільки лижникам
Зупину нема -
До смаку їм біла зима.
І ковзанярам,
І школярам,
І дитячим санчатам,
Хлопцям та дівчатам.
Не зляка їх зима -
Все дарма.
Примороженою калиною
Хтось поласує.
У зими попереду
Стільки часу є.
До весни ще далеко.
Ще не скоро лелека,
Долаючи втому,
Прилетить додому.
Розгулялась зима.
Їй зупину нема.

Ой, хоробра завірюха,
Їде полем без коліс.
Мерзнуть щоки, мерзнуть вуха,
А ще мерзне ніс.
Калину приморожену
Птахам залишить,
Замети-кучугури -
Весні покине.
Що ж вона так ревно
На шибці пише?
Хтось це писання
Прочита неодмінно.
Може, січень, може, лютий,
Може, дід Мороз,
Може, все залишиться
До весняних гроз.
Бо не личить старості
Ті листи читати.
Може просто хочеться
З них пожартувати.
Бо вона така,
Жвава і метка.
Бо вона - зима,
Краю їй нема.

Хай зима не остудить серце
Новий час, новий рік, день новий.
А на вулиці прохолодъ тиха.
На землі святковій моїй
Ніщо не віщує лиха.
Зима відійшла й за селом

Заховалась в глибокій ярузі.
А в хаті моїй за столом
Сидять усміхнені друзі.
З ними ділю я хліб і сіль,
І свої потаємні мрії,
І зійдуться вони звідусіль
Крізь хуртечі і крізь завії.
Знаю я, не зрадить ніхто,
Не осудить, не насміється.
Загорни щільніше пальто -
Хай зима не остудить серце.
Тільки що та святочна зима?
Заспіваєш - не поговориш.
Я у відчаї не сама,
І у радості друзі поруч.

БУВАЛЬЩИНИ, НЕБИЛИЦІ ТА ВСЯКІ ДУРНИЦІ

Сова

А вночі літала сова,
Полювала вона на слова.
В неї вуха - немов локатори.
Отакі вони, провокатори.
Хтось щось скаже - вона почує,
Все записує, все фіксує,
Щоб потім донести кому там треба,
Може на мене, а може й на тебе.
Та одна у сови біда -
Про те й говорити шкода.
Вночі літають сичі,

А перевертні сплять уночі.
Чи їх десять, чи їх двадцять п'ять,
Вони вночі п'ють або сплять.
Розважаються з проститутками
І хваляться своїми здобутками.
І хоч претендують на еліту нації,
Вночі їм не до інформації.
Вдень бадьоряться перевертні,
Так за те любить спати сова.
Залишаються непередані
Зафіксовані нею слова.
Я співчуваю сові -
Селяві!

Ой, кум до куми залицявся

Ой, кум до куми залицявся.
Конопельки вже не сіяв, бо боявся.
Мало зілля на собі заборону.
Не хотів він бути порушником закону.
Тільки чим тепер кумі догодити?
Дуже гарна молодичка. Що робити?
«Ти кума, ти душа,
Ти, голубонько моя!
Ти кругом, кумцю,
Ой, та й хороша!»

Ой, кум до куми залицявся.
Як на гріх, в куми комп'ютер поламався.
Зрихтував би кум комбайн або трактор,
А комп'ютер для нього - що реактор.
Кум в комп'ютері не смислить ні бельмеса,

А кума очима водить, як принцеса!
Ходить так і ходить сьак, з вихилясом.
Чи ти, кумо, не здуріла була часом?
«Ти кума, ти душа,
Ти, голубонько моя!
Ти кругом, кумцю,
Ой та й хороша!»

От колись були часи - просто казка.
Конопельок натіпав - і будь ласка!
Сорочину змайстрував полотняну -
І в куми завоював собі шану.
Горе в кожного своє. Що радіти?
В мене жінка вдома є, є і діти.
Всю зарплату я приношу правдиво,
Потім в жінки собі прошу на пиво.
«Ти кума, ти душа,
Ти, голубонько моя!
Ти кругом, кумцю,
Ой та й хороша!»

Якось суму приховав невелику.
Але жінка все знайшла - от було крику!
- Це ж для чого тобі гроші здалися?
Певно, в тебе коханки завелися.
Я їй клявся і божився - даремне.
Моя жінка має око недремне.
Де значку заховати - не знаю.
Як на гріх, я партквитка ще не маю.
«Ти кума, ти душа,
Ти, голубонько моя!
Ти кругом, кумцю,

Ой та й хороша!»

Я хотів своїй кумі догодити.
Вже надумав їй мобільний купити.
Подивилася кума мені в очі
І сказала, що вже сенсорний хоче.
А на сенсорний нема в мене грошей.
От і будь тепер розумний, хороший.
Ще й образила мене: - що ти хочеш?
Про любов свою мені все торочиш.
Як грошей нема в кишені, лиш дірки,
Сиди в дома, бав дітей біля жінки.
«Ти кума, ти душа,
Ти, голубонько моя!
Ти кругом, кумцю,
Ой та й хороша!»

Кажуть, вже новий закон на підході:
Можна сіяти коноплі на городі.
Стану фермером коноплі посію
І сорочку для куми я пошию.
І веселий буду я, і багатий:
Вдома жінка, а кума в своїй хаті.
Буду я, як той султан, походжати,
Буду жінку і куму шанувати.
«Ти кума, ти душа,
Ти, голубонько моя!
Ти кругом, кумцю,
Ой та й хороша!»

ЗМІСТ:

Замість передмови (сама про себе)	3
<i>ХТО Ж, КОЛИ НЕ МИ?..</i>	
Не судить поета	6
Тарасові Шевченку	7
Чи став добрішим світ?	9
Вітер з України	10
Куди вже гірш?	10
Не поспішаймо на чужі обжинки	11
Єднаймося, братове, у любові	12
Дай нам, Боже, злагоди і миру	13
Перефарбовані	14
Клич дітей своїх	15
Я вас пам'ятаю	16
<i>НАСТРОЄВІ ЗАМАЛЬОВКИ</i>	
А поетеси не старіють	19
Мені інколи жаль... ..	20
Сон чи... ..	21
Сходить сон	22
Спить моє дитя	22
Спить земля	23
А дощ собі іде	24
А може тобі імпровізувати втечу?	25
П'янить зачарована тиша	26
Поділися тим світлим ранком	26
І загубиться лист	27
<i>ВІД БАТЬКІВСЬКИХ ВОРІТ</i>	
Слід	29
Моїм батькам	30
Недоспані ночі	31
Я шукаю гнізда	34
Якщо в душі нічого не залилось	35

Не кличте, мамо, ще мене до хати	37
Свіжий хліб	37
А вдома нас чекають матері	38
<i>ПРИСВЯТИ</i>	
Лист у вічність (Олександр Олесью)	41
Многая літа (В. Івасюку та І. Білозіру)	42
<i>ДИТЯЧІ ГОЛОСИ</i>	
Коли присниться слон... ..	45
У баби Тетяни	46
Бігло літо	46
На кого схожа киця	47
Казка про гусака	47
Диваки	52
Захурделила зима	53
Сніговик	54
Приказки	55
<i>З ВІКНА ЖІНОЧОЇ СВІТЛИЦІ</i>	
Вона не любить самоти	61
Ми з тобою такі осінні	62
Не гортай календаря	63
Віднайди свою красу	64
Була весна тоді	65
Так солодко не пахне вже бузок	66
То може й я колись... ..	67
<i>ДЛЯ ТИХ, ХТО НЕ ЗРІКАЄТЬСЯ ЛЮБОВІ</i>	
Ворожили цигани	71
До самозречення	72
Щоб чого не трапилось	73
Наснився сон	74
Вірю в добре диво	75
Кримське танго	77
Єдиному	78
Не все лікує час	80

Життя у кожного своє	81
Недолюблена мить	83
Хай звучать кольори	84
Не тримаю	85
Той поет і досі вірші пише	85
Як захочеш прийти	86
Дівча	88
Гнеться калинове гілля	89
Зірницею любов не погашу	90
Дай, Боже, нам не стати ворогами	91
Навпаки	91
Хай мене любов моя рятує	92
Обнова	93
Не треба відкладати	94
Вибачаю й не дорікаю	94
Не для тебе	95
А спогади живуть... ..	96
Бо знала ніч... ..	98
Сплять заколисані квіти	98
А решта все нічого вже не значить	99
А коли весілля?	100
Солодка омана	101
Жаль, що взимку немає зливи	101
Такої вроди більш нема ніде	102
<i>з СУМНИХ МЕЛОДІЙ</i>	
Пара голубів (одній старенькій жінці)	105
Прилинь	106
На відстані	107
Що вже дорікати?	108
Може в сон мій тихо забредеш	109
Як ти будеш сама? (на вічну пам'ять Насті Клименко)	109
<i>ВЕСНЯНІ СОЛОСПИВИ</i>	
Щоб бути морозом... ..	113

Від квітня...	114
Втіха без зими	115
Відлюбилося	117
Ось-ось у лузі зацвіте калина	118
І покличе когось...	119
Радість переходить у печаль	120
За весною	121
Б'ють громи	122
Дівчина-квітка	122
Злетіти	123
<i>ЛІТНІ ЗАМАЛЬОВКИ</i>	
Біжу до літа	127
Півонія цвіте	128
Тополинний пух	129
Росте барвінок до весілля	131
<i>ОСІННІ МЕЛОДІЇ</i>	
На останок	133
Осінні квіти під сумним дощем	134
Іду до осені	134
Кришили капусти (спогад)	135
<i>СНІГОЦВІТИ</i>	
Красуня крижана	137
Зимі краю нема	137
Хай зима не остудить серце	139
<i>БУВАЛЬЩИНИ, НЕБИЛИЦІ ТА ВСЯКІ ДУРНИЦІ</i>	
Сова	140
Ой, кум до куми залицявся	141

Літературно-художнє видання

Тетяна ФРОЛОВА

СЛІД НА ЗЕМЛІ

Збірка поезій

Авторська редакція

Світлини *Леоніда Фролова*

Підписано до друку
Формат 60х84/32.
Друк офсетний. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум.друк. арк. 4. Обл.-вид. арк. 3,72